

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: VIII., Rökk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/3 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Kapunyítás.

Budapest, október 10.

(v.) A parlamenti csaták meg sem kezdődtek még s nekünk mégis úgy tetszik, hogy a hadjárat sorsa máris eldőlt. Mindakét óhajítás, amelyet a higgadt közvélemény a házszabályok módosításának ügyéhez fűzött, várakozáson felül teljesült. A miniszterelnök csakugyan böles mértéket tartott a módosítás terjedelmének megszabásában. Az ellenzék mai viselkedése a lehető legkedvezőbb előjel arra nézve, hogy a kormány szándéka ellen intézendő harc a parlamenti küzdelmek rendes medrében fog lefolyni.

A kormányelnök fellépése mérésnek látszott, pedig inkább csak szilárd volt; és ez a szilárdság nem tévesztette el a hatását sem a közvéleményre, amelyhez először fordult, sem az ellenzékre, amelylyel a mai megnyitó-ülésen közvetlen érintkezésbe lépett. A közvéleményre s a kisebbség traktábilis részére az hatott, hogy a kormánynak immár nyíltan feltárt szándéka csakugyan a *Budapesti Napló*-jelezte határok közt mozog s tehát nem érinti a szólásszabadság lényegét, hanem csupán a technikai obstrukciót nehezíti meg s az időhöz kötött törvényjavaslatoknak kellő időben való elintézését biztosítja. Az ellenzék egyéb elemeire pedig az az eltökéltség volt hatással, amelylyel a kormányelnök jelezte, hogy szándékainak az obstrukció útján való meghíusítása esetén a kérdést tétozás nélkül a választók elé fogja vinni. Valamennyi parlamenti tényezőre pedig egyaránt kedvező benyomást tett gróf Tisza Istvánnak az a kijelentése, hogy a házszabály módosítását pártközi uton kívánja keresztülvinni. Az ellenzéknek — az egy Apponyi Alberten kívül — valamennyi vezérémbere jelen volt a mai ülésen. Polónyi Gézán kívül egyikük sem hallatta szavát. S Polónyi Géza is olyan módon támadta meg a kormányelnöki bejelentést, hogy ellenvetésére mindjárt megkaphatta a megnyugtató feleletet. Azt az aggodalmat ugyanis, hogy a hadsereg létszámemelése esetén sem lehet majd az ellenzéknek a nemzeti érdekek mellett akár obstrukcióval is sikra szállani, tárgytalanná tette Tiszának az a határozott kijelentése, hogy a tervbe vett szigorítás csupán a már megállapított ujoncjutaléknak változatlan megajánlására fog kiterjedni. Olyan törvényjavaslatok tehát, amelyek a veradó fokozását tartalmazzák, ezentul is ugyanolyan elbánás alá esnek, mint eddigelé. Az ellenzéknek ennél-

fogva szabadságában fog állni, hogy a magasabb létszám fejében nemzeti vívmányokért szálljon sikra a parlamenti küzdelem legszélsőbb fegyvereivel is. Csupán arról akar a kormány a revízió révén gondoskodni, hogy a már megállapított ujoncjutalék évről-évre való kiállítására ne legyen a jövőben obstrukció útján meghíusítható. S bárhogy is szóljon majd az idevágó szigorítás, ez a cél is csupán rendes viszonyok közt lesz biztosítható. Ha valaha eszébe jutna annak a láthatatlan hatalomnak, amely a vezérkari központban szövi ellentünk irányuló cseleinek pókhálóját, hogy hozzányuljon a nemzet közjogaihoz s az összbirodalmi hagyomány javára csorbítsa meg alkotmányunkat, hát akkor összeverődik majd ismét az obstrukció, de ebben az esetben akkora rengeteg táborba s a közvéleménynek olyan félelmetes támogatásával, hogy ostromával szemben a házszabálynak minden intézménye hatástalannak fog bizonyulni. Ami szigorítás keresztülvihető, a nemzet egyetemes lelkiismeretéből folyó ilyen nagy küzdelmek meghíusítását nem fogja eredményezhetni; az csupán az ellenzék valamely apróbb töredékének a nagy tömegek érzelmeivel nem egyező s tehát komoly motívumokból nem táplálkozó obstrukcióját híusíthatja meg. Kis csoportok kalandjait igenis lehet házszabályszigorítással meggátolni; s ezeket nemcsak lehet, hanem kell is meghíusítani. Am ott, ahol az obstrukció a milliók háborgó lelkének viharzását tolmácsolja, eddig mindig és mindenütt hatástalannak bizonyult minden papiros-akadály s ugyanannak fog ezentul nálunk is bizonyulni.

Ismételnünk kell, amit már többször mondtunk, hogy az obstrukciót csak megnehezíteni lehet, ámde lehetetlenné tenni nem. A kormány — a saját szerencséjére, de az ország szerencséjére is — csupán az elérhető célt tűzte maga elé. Tervbe vett szigorításai csupán a normális időkben való normális munkaképességet akarják a parlament számára a lehetőség szerint biztosítani. Ez a szándék nem provokálhat a közvélemény részéről heves ellenmondást. Nem szabad ugyanis elfeledni, hogy az ex-lex fogalma immár elvesztette az eredetileg hozzáfűződött félelmetességét. Volt idő, amikor libabőr futott végig mindeneken a törvényen kívüli állapot bekövetkezhetésének pusztá gondolatára is. Megrémült tőle az ellenzék, mert azt hitte, hogy beláthatatlan következményeket fog maga után vonni. Megijedt tőle a hatalom is, mert azt hitte, hogy

össze kell majd rognia a reá háruló felelősség irtoztató sulya alatt. Azóta hajh megváltozott e részben a világ sora. Hónapokon át ex-lexben volt az ország a közállapotok egész vonalán. Nem volt költségvetésünk s az állam mégsem csukta be a boltot. Nem volt kiegyezésünk Horvátországgal és Starcević mégsem koronáztatta meg magát horvát királylyá. A hadseregnek nem volt ujoncjutaléka s a véderőt mégsem oszlatták fel. Egy szó, mint száz, ex-lex mellett is a vak csillag, ez a nyomorult föld tovább forgott keserű levében. Az ellenzék is megmaradt a helyén, az állam kormányzata sem bomlott fel. Csupán a gazdasági viszonyok romlottak meg, csak a javak forgalma szenvedett bántó és káros benuulásokat s így a honpolgárok nagy tömege itta meg a levét a közéletben beállt súlyos zavaroknak. S ebből következik az, hogy az ország közvéleménye — jól tudva, hogy komoly veszedelmek esetén amugyis ellenállhatatlan erővel küldheti harcba a kiirthatatlan s ilyen esetekben leirhatatlan obstrukciót — nem kívánja egyes apró töredékek kényétől tenni függővé az alkotmányos jogrend folytonosságának sorsát.

A közvélemény e hangulatának tökéletesen megfelel az ellenzék ma tapasztalt viselkedése. Nem csinált botrányokat, nem zudult fel viharosan; kelletlenül bár, de elég higgadtan fogadta a kormányelnök szavait. Meglátszott rajta, hogy rosszabbra volt elkészülve s tehát kellemesen csalódott. A pártközi érintkezés alkalmas retortájául ígérkezik a kormány szigorító szándékainak. Részletesen még nem ismeri senki gróf Tisza István módosításait; ma csupán sarkalatos elveivel ismerkedtünk meg a revízióknak. Ezen elvek szerint a kormány nem igyekszik többre, csak arra, hogy kis csoportok ne technikázhassanak, ex-lex állapotok többé be ne következhesse nek s a Háznak esetleges határozatait, amelyekkel valamely képviselőnek ideiglenes kizárását mondja ki, kapják meg az eddig hiányzó szankciót. Majd megválnak, a bemutatandó szöveg nem megy-e egyben vagy másban tul ezeken a célokon. Ha igen, a bizottság dolga lesz, hogy e tulhajtásokat lefaragja; s e törekvésében biztosan számíthat a közvélemény szilárd támogatására. Am ha a részletek a ma jelzett elvek keretében mozognak csakugyan, akkor minden valószínűség szerint keményebb küzdelem nélkül fog a revízió megtörténni. Mert abban, hogy alkalmaslag összeverődő husz ember

heteken át zárt ülésben pocskolathassa el a drága időt s meddő névszerinti szavazásokkal öröktethesse meg a parlament munkarejét és tekintélyét, józan felfogással a parlament szólásszabadságát nem fogja senki angazsálmak mondhatni. Ujra meg újra mondjuk: komoly veszedelmek esetén a közvélemény egyetemes fellobbanása óriási egységes táborba tereli és legyőzhetetlen obstrukcióra kényszeríti az ellenzéket, akármilyen szövegezést kapjon a házszabály. Az pedig, hogy a közvélemény támogatása nélkül s esetleg a közvélemény ellenére egy maroknyi ember utját állhassa a törvényhozás dologtevésének s megszakíthassa az alkotmányos jogrend folytonosságát, csakugyan nem áll senkinek az érdekében. Az országában a legkevésbé.

Az első ülés.

Budapest, október 10.

A megboldogult Perczel Béni, akinek az volt az axiomája, hogy „mindig baj a teli ruhatár” — ma egyszerűen kétségbeesett volna. Hiszen az obstrukció alatt elég sokan jártak a t. Házba s kivált az ülés második felére mindig megteltek a padok, de ilyen túlteli ruhatár még a végtelen ülések idején se akadt.

— Jönnék az új vihar szagára!

Jönnék bizony. Kocsi nyomában kocsi és sietett minden ember. A karzat embere is, a völgyé is. S ez mind azt akarta látni, micsoda kavardást csinál az a geszti bomba. Látni kell azt!

De fönn az emeleten csodálatosképpen egészen más volt az atmoszféra. Nevető arcok, vidám tréceselők, pártszinezettől függetlenül összeverődött csoportok. Ellenfelek és jóbarátok együtt, inkább évődve, mint vitakozva. Senki se kérlelt, senki se nyeggetőzött. Ha volt valami jelenség, amiből esetleges szenzációra mégis lehetett volna következtetni, az a jobboldalon gróf Andrássy Gyula, a baloldalon pedig Kubik Béla megjelenése volt. De még ők is tréfásan magyarázták eljövételüket. Andrássy azt mondta, hogy „eljöttem, mert ha eljövök vagy nem jövök, ti mind a két eshetőséget kommentáljátok, hát inkább eljöttem” — Kubik viszont azt mondta: „előre siettem, mert Amerikában senki se utasított rendre s már igazán szomjazom egy kis rendreutastásra!”

Más „viharjelenség” pedig nem volt.

Ellenkezőleg. Még fel is tűnt, hogy Tisza István, mihelyt megérkezett, a folyosón egyenesen Bánffyhoz, tőle pedig Kossuth Ferenchez sietett, mindkettővel olyan mosolyogva beszélgetett, mintha a hosszú szünet alatt egyéb se fájt volna neki, csak hogy az ő kedves ellenfeleivel nem tracsolhatott, majd firkésze jártatta tekintetét a folyosón, hogy talán megláthatná még Apponyit is, Zichy Jánost is, mivel pedig egyiket se találhatta, még egyszer is visszatért Bánffy Dezsőhöz. Ime, az ugrai bombavető, akinek az a legsürgösebb dolga, hogy a szünet után megrázza az ellenfelei kezét és barátságosan elbeszélgessen velük. No ha így születik a vihar: akkor furesza vihar lesz!

Nyugodalmas, sőt vidám volt a völgy arculata is.

Perczel Dezső holt képviselőket parentált, új képviselőket üdvözölt: hallgatták közönyösen. Aztán Hieronymi betérjesztette az olasz provizórium-javaslatot, majd Tallián Béla a Rába-szabályozásról szóló novellát: az is elveszett a közönyösségben. S az első ülésnek már utolsó témájára került a sor, az elnök tett javaslatot a holnapi érdemleges ülés napirendjére nézve, — ekkor kért szót Kossuth Ferenc.

— No most! Kezdődik a nagy tánc!

De nem lett belőle nagy tánc. Kossuth Ferenc az ő szokott európai hangján élte ki kérdéseit a házszabályok bejelentett módosításáról és a választási törvény reformjáról. Aztán Tisza István ugyanolyan hangon válaszolt. Megmondta, hogy se klotürre, se erőszakra nem gondol. Annak rendje és módja szerint bejegyzí legközelebb (valószínűleg szerdán) az indítványkönyvbe, hogy a Ház küldjön ki bizottságot a házszabályok legszükségesebb szabályozására. Ez a bizottság tárgyalni fog higgadtan és barátságosan. Aztán a Ház bölcsesége határoz. Ennyi az egész és pontum. Ezt bizony nyugodtan lehetett meghallgatni és nem is volt semmi láрма. Ekkor a miniszterelnök áttért a választási törvény reformjára és kijelentette, hogy néhány hét alatt együtt lesz a reformhoz szükséges statisztikai anyag, akkor nyomban összehívja újból az ankétet és hiszi, hogy a választói listák összeírásának határidejét kitolva, az új törvény még idejében léphet életbe.

Itt Olay Lajos közbevágott:

— Régen megváltak már akkor a választások!

Tisza István nyugodtan felelt:

— Hát az egészen az uraktól függ!

Most aztán egészen csinos kis láрма kerekedett. Kivált az ugronisták ujjongtak, hogy ime, kiugratták a nyulat a bokorból.

A miniszterelnök mosolyogva hallgatta a lármát s aztán így szólt:

— Különös, hogy a választásoktól éppen azok az urak félnek legjobban, akik mindig azt hirdetik, hogy mögöttük van az egész nemzet. De én ismétlem, hogy csak az uraktól függ. Mert én tudom, hogy milyen dekomponáló hatása van a választási mozgalomnak s végső szükség nélkül választásokat nem rendelnek el.

Még egy pár gunyos megjegyzés esett új bárókról s egyebekről, de azzal aztán elpihentek a kisdud hullámok s a miniszterelnök ismét a legnagyobb csöndben jellezhette, hogy míg a bizottságok elkészülnek a költségvetéssel és a házszabálymódosítással, addig a törvényhozás a perrendtartást és a népoktatási javaslatot fogja elintézni. A miniszterelnök nyilatkozatai szemelláthatólag jó hatással voltak még az ellenzékre is. Sokkal kevesebb közbeszólás zavarta s még a közbeszólók közül is csak az egyetlen Olay Lajos prédikált harcot és háborút. Ő folyton kiáltotta:

— Csak rendelje el mindjárt a választásokat!

— Fogjon hozzá az erőszakhoz!

— Tőlünk nem kap házszabály-revizíót!

Az egyéb ellenzék csöndes maradt. Olay Lajos üzeneteinek nem akadt visszhangja.

Még Polónyi Géza próbálta legalább a vihar látszatát menteni s egyenesen kérdést intézett a pártok vezéreire, hogy nem kívánnak-e a miniszterelnök szavaira reflektálni, de egyiknek sem akaródzott s így

Polónyi maga volt kénytelen „vezér” lenni. Beszélt hosszan és élesen: — hiába. Még az ellenzék se akart lángra borulni, csak Kubik Bélának jutott eszébe, hogy volta-keppen a mindennapi rendreutastásáért sietett haza Amerikából, s nem is nyugodott, míg Perczel rendre nem utasította. Akkor aztán ő is megelégette s kiment a folyosóra. Polónyi pedig hosszan bírálta az ugrai levél alkotmányterít részleteit, amivel sikerült neki a miniszterelnököt még egyszer megszólaltatni.

De vihar nem volt. Még csak pernyi komolyabb izgalom sem. Az egész első ülés nem tartott másfél órát. Holnap pedig már unalmas kényvenként tárgyalnak és lesznek — ha lesznek — vagy negyvenen a Házban. Többen semmiesetre sem...

A képviselőház ülése október 10-én.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Lukács László, Nyíri Sándor, Hieronymi Károly, Ploss Sándor, Tallián Béla.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti a szünidő alatt beérkezett kérényeket és feliratokat, majd részvétellel emlékezik meg a képviselőház halottairól: Janicsáry Sándorról és László Menyhérről. Bemutatja Hercegg Ferenc megbízólevelét.

(Uj törvényjavaslatok.)

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyújt be az Olaszországgal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink ideiglenes rendezéséről.

Tallián Béla földmívelési miniszter előterjeszt egy törvényjavaslatot a Rába-szabályozó társulat vizrendezési munkálatainak befejezéséről és pénzügyi viszonyainak rendezéséről.

(A holnapi ülés.)

Elnök: A benyújtott törvényjavaslatokat a szakkbizottsághoz utasítja s ajánlja, hogy a legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor legyen s ezen tárgyalják a kérényeket ötödik s esetleg hatodik sorjegyüket. Ezt határozatképpen kimondja s megadja a szót Kossuth Ferencnek.

(A geszti levél.)

Kossuth Ferenc: Felvilágosítást kér a miniszterelnöktől nyílt levele felől, amellyel az egész közvéleményt fölizzgatta s amely ólom súlyal fog nehezíteni a képviselőház tárgyalásaira. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök minden más kérdés mellőzésével (Falkiáltások a szélsőbalról: Választási reform!) kizárólag a házszabályok revíziójára gondol s olyképp akarja azokat szigorítani, hogy ezáltal lehetlenné tegye a kisebbség ellentállását. S miért? Mert nemrég hosszú ideig harc folyt a katonai tulkapások ellen, később a magyar nyelvnek a hadseregben való érvényesüléséért, amely szent, magaszatos cél. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök szerint a küzdelem túlságos hosszúra nyult s ebből a házszabályok szigorításának szükségességére következett, a helyett, hogy tekintetbe vette volna, hogy az ellenzék hazafisága mindig megtalálja azt a pillanatot, amikor a küzdelem teréről a törvényalkotás terére kell átlépnie s (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) ahelyett, hogy arra a meggyőződésre jutott volna, hogy a szólásszabadság megnyirbálására nincs ok, nemhogy szükség volna. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök azzal nem is törődik, hogy a hosszú küzdelem egy nemzeti gondolatból eredt s egy nemzeti szenvedélynek volt a kifolyása. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Minden magyar embernek örülnie kell, ha látja, hogy milyen ellenállhatatlan erejű lehet még a nemzeti szenvedély. De mindezt a miniszterelnök elfelejti.

Kubik Béla: Ahhoz odaát nincs érzék!

Kossuth Ferenc: A miniszterelnöknek tekintetbe kellene vennie, hogy Magyarországon a helyzet kivételes; más államokban a nemzetek közvéleménye gazdasági, szociálpolitikai kérdések körül csoportosul, minálunk a nemzeti jogok kérdésében fejlődnek az ellentétek; mert a magyar korona olyan uralkodó fején van, aki egy idegen hatalom erejével feltétlenül rendelkezik s azzal az erővel a multban századokon át megtámadta Magyarország alkotmányát. Ez a szomorú lehetőség még ma sincs kizárva s éppen ezért nem szabad a nemzet kezéből kiütni azt a fegyvert, amellyel nemzeti jogait megvédelheti és kiküzdheti. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) mert különben vagy lemond nemzeti aspirációiról vagy a forradalom terére lesz kénytelen lépni.

Molnár János: Vagy leszerelné! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Kossuth Ferenc: Aki leszerelést emlit, az nem tudja, mit beszél. A függetlenségi párt megváltoztatta a harcmdort, de le nem szerelt s a függetlenségi eszmékért örökké fog küzdeni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Sokkal komolyabb ügyről van szó, semhogy ilyen könnyelmű megjegyzéssel el lehetne azt ütni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A miniszterelnök nyílt levelében azt a tételt állítja fel, hogy az ország 1867-ben, midőn királyával megalkudott, a magyar nyelv alkalmazási jogát a hadseregben a vezérletnél s a vezényletnél áttette a király kezébe és a király akaratától tette függővé, hogy a magyar vezényleti és vezérleti nyelvet a magyar hadseregben alkalmazza-e vagy sem. Ennek nyoma sincs írott törvényeinkben. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez a jogot a nemzet tette le a király kezébe s ez a képviselőház egyhangulag kimondotta, hogy minden jog a nemzetből ered; (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) tehát a felségjogok is a nemzetből származnak. Az ország nyelvét még a nemzet sem adhatja fel, mert Magyarország élni akar és élni fog. A magyar nyelv érvényesülése az állam minden szervében olyan jog, amelyet egy nemzedék sem alkuhat el. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezeket elmondani szükségesnek tartotta, nehogy úgy lássék, mintha a nemzet törvényben bármikor is lemondott volna nyelvéről. (Éljenek a szélsőbaloldalon.)

(A miniszterelnök válasza.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Aki a parlamentnek feladatát, misszióját, funkcióit igazán komolyan és helyesen itéli meg, az nem ma és nem tegnap és nem is a közelmult nagy küzdelmei alatt, de évek során át kellett hogy arra a meggyőződésre jusson, hogy a magyar képviselőház szabályai sok tekintetben kiegészítésre, reformra, tökéletesítésre szorulnak. Nem momentán taktikai szükség, nem egyik-másik pártnak, még kevésbé a kormánynak érdeke, de elsőrendű nemzeti közérdek az, amely azt, hogy a magyar parlament házszabályai akként módosítsanak, hogy azok a Ház rendjének, méltóságának, tisztességének és a tanácskozásnak rendjének is biztosítására szolgáljanak.

Ebben a tekintetben nem kívánnék most előrevágni a kifejeződő eseményeknek, még kevésbé kívánnék ezen a téren most egy teljesen ideológiai vitát előidézni, de mégis szükségesnek tartom a felmerült különböző nézetekkel s aggályokkal szemben három irányban pozitív tekintetben és egy irányban negatív tekintetben jelezni egyéni nézetemet.

Negatív tekintetben jelzem annyiban, hogy abban a szerves házszabályreformban a törvényjavaslatok érdemleges tárgyalására vonatkozólag a vita korlátozást, vagyis a klotúrát nem tartom szükségesnek. Pozitív irányban pedig jelzem álláspontomat abban, hogy szükségesnek tartom, hogy kiegészítsük a házszabályt azon számos és még mindig hézagos dispoziciókat, melyek az úgynevezett *technikai obstrukció ellen* irányulnak, továbbá hogy megfelelőleg kiegészítsük a tanácskozás *rendjének és méltóságának* megővására szolgáló intézkedéseket.

És végül szükségesnek tartom azt, hogy a költségvetés és a már egyszer megállapított *ujjonlétszámnak* megfelelő ujonok megajánlására vonatkozó törvényjavaslatok letárgyalása bizonyos, nem túl rövid, de *szoros határidőhöz* köthessék.

Polónyi Géza: Hát ez nem klotúr! Ez rosszabb a klotúrnél!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nagyon természetes, hogy ez klotúr; de én éppen jeleztem, hogy kivételként nézetem szerint tenni a Ház azon működése közt, amelyik — hogy úgy fejezem ki magamat — az állami életnek mindennapi kenyeré és azon működése közt, amely nem szerves reformokra, nem újításokra, nem bármilyen kezdeményezésekre, hanem egyszerűen az állam normális háztartásának továbbfejlesztésére vonatkozik.

Ennek a kérdésnek egyedül helyes megoldási módját abban látom, ha a Ház egy *bizottságot küld ki* azzal az utasítással, hogy a házszabályok módosítására vonatkozó javaslatot kidolgozza és a Ház elé terjeszse. En tehát a *legközelebbi napok* egyikén lesznek bátor egy ilyen természetű indítványt beírni az indítványkönyvbe és a házszabályokban előírt módon a t. Ház elé terjeszteni, amelynek eredményeként azután, ha indítványt elfogadtatnak, a bizottság fogja kellő nyugalommal, kellő körültekintéssel, az érveknél és ellenérveknél — reméltem — objektív és barátságos mérlegelésével a maga javaslatát előterjeszteni.

Még egy témát említett Kossuth Ferenc t. képviselőtársam, amelyre egész röviden nyilatkoznom kell: ez a *választási törvény reformjának* kérdése. Sajnálatosra az a statisztikai anyag, amelynek összegyűjtése és feldolgozása feltétlenül szükséges arra, hogy ebben a kérdésben a

kellő alaposággal, a kellő komolysággal és körültekintéssel járjunk el, oly rengeteg vagy, hogy a statisztikai hivatal igazán megfeszített, sokszor éjjeli munka mellett is még most sem készült el egészen azzal az anyaggal s azt hiszem, el fog telni egynéhány hét, mire az egész anyag felett rendelkezhetünk. Emlékszem nagyon jól rá, hogy kitiltásba helyeztem, hogy remélhetőleg a jövő általános választásokig meg lesz ez a törvényalkotás.

Olay Lajos: Régen új választás lesz már akkor!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az a képviselő urakból jügg!

Ugron Gábor: Mit fenyeget! Nem félünk! Elbizakodottság! (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az mindenesetre csodálatos, hogy az új választásoktól mindig azok az urak félnek annyira, akik hangszózzák, hogy az egész nemzet az ő hátuk mögött áll. (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Nem félésről van szó, de fenyegetni nem lehet vele! Senki sem fél! (Folytonos zaj. Elnök csenget.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Különböző biztositatható a képviselő urakat, hogy én a választásokat Magyarországon olyan komoly dolognak tartom, én annyira tisztában vagyok azzal, hogy az izgalomnak milyen nagy mérvét viszi az bele a nemzetbe, hogy számos téren mennyire elvadtja, elfajítja a viszonyokat és mennyi kárt okoz, hogy én a választásért Magyarországon a felelősséget csak akkor vállaltam el, ha a választásokra valóban feltétlenül, elkerülhetetlen szükség van. Hogy ez ne legyen, az csakugyan a képviselő uraktól függ.

Ezek után áttértek felszólalásom tulajdonképpen tárgyára, t. i., hogy a legközelebbi teendőkre nézve tájékoztassam a t. Házat.

A legsürgősebb tárgy, amelyre a Háznak foglalkoznia kellene, az *Olaszországgal megkötött ideiglenes szerződés*, amelynek életbelépte október 15-ikére van terüvéve. A költségvetést, remélem, mentül előbb be fogja terjeszteni t. barátom, a pénzügyminiszter ur. Természetesen, ennek tárgyalása a dolog természeténél fogva hosszabb időt vesz igénybe, azon időt, amíg a pénzügyi bizottság a költségvetés tárgyalásával foglalkozik, felhasználhatja a Ház egy pár üdvös és régi idő óta elintézésre váró javaslat letárgyalására. A kisebbeket nem akarom ezuttal említeni, de gondolom, az olasz kereskedelmi szerződés után mindjárt a *polgári perrendtartásra* kerülne a sor, amelynek megalkotásával a Ház csakugyan üdvös, jelentékeny reformot létesítené.

E mellett reményem, hogy igen rövid idő alatt benyújthatja t. barátom, a kultuszminiszter ur a *népköltési javaslatot is*, (Általános helyeslés.) s én azt hiszem, hogy amennyiben erre még a költségvetés tárgyalása előtt idő volna, ezen javaslat letárgyalásával is hasznos és fontos lépést tennék előre. (Általános helyeslés.)

Hogy e tárgyalások közben hol és mikor kerülhet sor a *házszabály-javaslat* fölvetelére és tárgyalására, erről most természetesen nem nyilatkozhatom, ez függ attól, hogy a kiküldendő bizottság hogyan halad munkálatával és hogy általában, tekintve a munkálat elkészültének időpontját és az összes körülményeket, ennek napirendre-telése mikor lesz legcélszerűbben eszközölhető. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

(A választási reform.)

Polónyi Géza: Ugy látja, hogy a pártok vezetői nem kértek szót. A napirendhez nincs megjegyzése, azonban a miniszterelnök fejtegetéseit nem hagyhatja szó nélkül. A miniszterelnök, azt hiszi, nem fontolta meg jól azt a fenyegetését, hogy az ellenzékől függ, vajjon választás lesz-e előbb vagy választási reform. A királynak feltétlenül megvan az a joga, hogy a kormány felelőssége mellett neki tetsző időben feloszlatassa a képviselőházat. Az ellen azonban tiltakozik, hogy e felségjogot a miniszterelnök fenyegetésül használja gyerkeközhöz illő játékra; (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) hogy az ország azt hallja: ha jól viseli magát az ellenzék, akkor tovább fog tartani az országgyűlés, ha pedig a kisebbség a koronának nem tetsző álláspontot foglal el, akkor feloszlatom a képviselőházat. (Felkiáltások a szélsőbalról: Ez circuszkerés!) Ez inparlamentáris, sérti a képviselőház függetlenségét és méltóságát. Ezek azok a nyilatkozatok, amelyek miatt az ellenzék rendkívüli fegyvereket kénytelen ragadni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) A függetlenségi párt nehéz időben vállalkozott a parlamenti béke létrehozására s nem törődött a kárhözátásokkal, de tette ezt a miniszterelnöknek ama kötelező és határozott ígérete mellett, hogy a választási reformot a választói jog kiterjesztésével olyan időben fogja a képviselőház elé terjeszteni, hogy az új választások már e törvény alapján történhessenek. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ezt nem lehet letagadni!) A miniszterelnök most minden ok nélkül odadobja a keztyűt és nem törődik ígéretével, hanem azzal áll elő, hogy ha a kisebbség nem engedi az országot

tovább is félszeg gazdasági helyzetében tartani, akkor feloszlatja a Házat és nem csinálja meg a választási reformot. (Élénk ellentmondások jobbról. Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez az eljárás az, ami sérti a parlament méltóságát s annak a kormánynak, amely ilyen könnyelműen játszik ígéretével, töle telhetően ellent fog állani, semhogy valamely törekvést támogató. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A miniszterelnök olyan ürügy alatt vállalkozik a házszabály-revizióra, hogy a parlament méltóságát kell megvédenie. Az sérti a parlament méltóságát, aki élő törvényt lábbal tipor. Csak Magyarországon történhetik, hogy mikor az 1899. XXX. t.c. a külföldi államokkal még a kereskedelmi szerződés alkudozásokat is tiltja mindaddig, amíg az új autonóm vámtarifája nincs meg, akkor a kormány megkötö a szerződést. Ha fészeli a kormányt a törvény, ám tegye meg az alkotmányos lépéseket megváltoztatására, de ne tiporja lábbal az ország szentesített törvényét (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) és ne változza a miniszterelnök az ellenzék az ország érdekeinek megsértésével, amikor ő az igazi bíró.

Ami a házszabály-reviziót illeti, elismeri, hogy vannak annak részletei, amelyek módosításra szorulnak. (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Nem hallja odaát a lármát az elnök? Siket a jobb fülére? (Zajos felkiáltások jobbfelől: Rendre!)

Elnök: Rendreutasítja Kubikot.

Ugron Gábor: Pedig igaz van!

Kubik Béla: Erőszakkal akarnak bennünket elnémítani!

Elnök: Figyelmezteti Kubikot, hogy az elnöki megrovást nem szabad bírálni!

Ugron Gábor: Az elnöki rendreutasításnak jogosnak kell lennie!

Polónyi Géza: Abban is egyetért a képviselőház valamennyi pártja, hogy csak békés időben szabad hozzányulni a házszabályok módosításához, mert azok az alkotmány biztosítékai. Hát most békés időköt élünk? Nem lehet-e alaposan tartani attól, hogy a kormány a házszabályok szigorításával az ellenzékét azért akarja megtörni, hogy az alkotmányos szabadságokat megfojtassa? (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Már elefjelették Koerber és Beck nyilatkozatait. A többség kilences-bizottsága az ország öröme arra az állápontra helyezkedett, hogy a magyar alkotmány nem ismer abszolút fejedelmi jogot és most a miniszterelnök az abszolút fejedelmi jogok uralmát hirdeti. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Éppen az ellenkezője van benne!

Polónyi Géza: Azt mondja a nyílt levél: Királyára bízta a nemzet a szolgálati és vezényleti nyelv megállapítását. (Felkiáltások balfelől: Ez sem igaz?) Ez kinálkozás felfelé a megvadász az ellenzéknek az ország előtt, hogy az ő kezében ninesenek biztos kézben a nemzet jogai. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem szaporítja tovább a szót. A kormány a gazdasági kérdésben nyílt törvényszegést követett el; bejelent most azt is, hogy az ujonlétszámmel emelésével a klotúrnél is rosszabb dolgot akar csinálni azzal a nemzettel, amelynek nyelvét már megváltoztatta. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A függetlenségi párt még nem foglalt állást, de ő már most kimondja, hogy a házszabályok módosításához nem fog segídekzet nyújtani olyan kormánynak, amely nyíltan megszegte ígéretét és lábbal tiporta a törvényt. Előbb bizonyítsa be a miniszterelnök, hogy ő maga edd valami ígéretére a választási reform tekintetében, majd csak akkor lehet vele szóba állani a házszabály-revizió tárgyában. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az események bizonyították, hogy igaz van neki, amikor követelte, hogy a nemzetet kell megkérdezni, akar-e lemondani nyelvéről, akarja-e az ujonlétszámot emelni, akarja-e a 400 milliónyi theremelését. Álljon most a nemzet elé a miniszterelnök, ha nem fél annak ítéletétől. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. képviselőház! Én nem fogok polemizálni, a t. képviselő ur beszéde első részének nagy részét ugyanis agyonnyitotta az utolsóval, ahol követelt a választásokat, míg legelőbb hosszán magyarázta, hogy nekem esküszegés nélkül nem lehet a feloszlatást ajánlani a felségnek.

Förster Ottó: Mi azért kívánjuk a választást, mert tudjuk, hogy akkor nem lesz. (Derült-ség balfelől.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hiszen ebben van valami, én azt hiszem, hogy a t. képviselő ur is így gondolkozik, de éppen az jellemzi azután előadásának egész komolyságát és nivóját. (Ugy van! jobbfelől.)

Én mindössze is csak két rövid helyreigazításra szorítkozom. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik ugrai levelemnek a nyelv megállapítására vonatkozó részét illeti. Mit mondtam én? Azt, hogy ő felségére bízta a magyar nemzet a hadsereg

nyelvének a megállapítását. (Ellentmondás a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Tessék megmutatni a törvényt.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Tegyük ezt most félre, akár igen, akár nem. Hogy ő felségére bízta a magyar nemzet, ez expressis verbis azt teszi, hogy ennek a jognak forrása is a nemzet. (Ugy van! jobbfelől.) Ugyanebben a levélben benne van az is, hogy új törvény által ez az állapot bármikor megváltoztatható. Ezt elcsúszni és elcsavarni nem lehet. (Mozgás a szélsőbalfelől.) Igenis állítottam azt, hogy míg új törvény létre nem jön, míg a mai törvényes állapot áll fenn, addig a mai törvények alapján, (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Melyik törvény alapján?) a mai jogállapot alapján másként a magyar vezénylés, mint ő felségének spontán elhatározásával, be nem hozható. (Ugy van! jobbfelől.)

Másik megjegyzésem a következő. Én nagyon pedáns vagyok abban, hogy kijelentéseimnek ura legyek. Elhooztam a választási jogra vonatkozólag novemberben tett nyilatkozatomat s mindjárt hozzátesszem, hogy abból saját magamnak egy szerintem nem lényeges tévedésre rájöttem, amit szintén helyesbíteni fogok. (Halljuk! Halljuk!) Egyszerien felolvastam a törvényjavaslat benyújtásának időpontjára vonatkozólag akkor tett kijelentésemet, amelyhez természetesen ma is teljes mértékben ragaszkodom. Ez a kijelentés így szól (olvassa): „A törvényjavaslatot olyan időben szándékoztunk a Házban előterjeszteni, hogy azon háromévi idő alatt, amely ezen országgyűlés életéből még hátra van, letárgyalható legyen úgy, hogy amennyiben közbejövő körülmények a Háznak időelőtti feloszlását nem tennék szükségessé, már a legközelebbi választás az új törvény alapján hajtaszk végre.“ Ehhez tartom magamat és ez, azt hiszem, teljesen megdönti mindazt, amik a választásokra vonatkozólag most elmondattak. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Elnök: A Ház megkérdése után határozatiilag kimondja, hogy a holnap délelőtti ülésen a kérvények 5., 6. és 7. sorjegyzékét fogják tárgyalni. Ezzel az ülést berekeszti.

BELFÖLD

Thaly Kálmán üdvözlése. Annak az emlékezes jelenetek, amikor Thaly Kálmán békéltető felszólítására a küzdő ellenzék abbahagyta a hosszú, sivár obstrukciót, ma volt az ünnepe a képviselőházban. Még a nyár derekára tervezték az üdvözlést, de elhalasztották, hogy mentül számosságban vehessenek részt a Rákóczi-korszak nagy történetírójának, a béke szerzőjének szép ünnepében az országgyűlés nyári vakációjára után. Alighogy a képviselőház ülése bevégeződött, a miniszterek, a szabadelvűpárt és a függetlenségi párt tagjai az elnöki szobában gyülekeztek, a harcias ellenzék legnagyobb része azonban kívül maradt: az elfogadó terem ajtajánál nézte, mint vonulnak be Kossuth Ferenc vezetése alatt a békezerető függetlenségek.

Az ünneplők már mind együtt voltak, mikor Thaly Kálmán belépett. Harásnyi eljenzés köszöntötte, aztán előlépett Berzeviczy Albert válaszó és közoktatásügyi miniszter a üdvözölte Thalyt:

Szívöl fakadó érzelmek töltik el, amikor átnyujtja a Telcs művészekből kikerült emléket, amely jele a Thaly Kálmán iránt általános érzett tiszteletnek és nagybecsülésnek s emlékeztet arra a napra, amikor az ő fellépésének sikerült egyhangú, a nemzet léteérdekére oly fontos megegyezésre juttatni a képviselőházat. Sikerült Thaly senkitől soha kétségbe nem vont szepőlten hazafiságának véghez vinnie azt, amit néhány perccel előbb senki lehelésesnek nem hitt. De hogy ez a hálás emlékezés röpké szó ne maradjon, ércből és aranyból való emléket készítették, melyet azzal nyujt át az ünneplőknek, hogy kívánja, szíve minél tovább dobogjon fiatal hűvel a hazáért.

Zugó eljenzés támadt a miniszter beszédének nyomán, Thaly pedig átvette a művészi kivitelű érmet, amelyen az ő mellképe van, alatta e szavak: **Harok írójának, béke szerzőjének, 1904. márc. 10. emlékére. Barátai és tisztelői.** A másik művészi emlék egy íróasztaldisz: csonka márványkupon Thaly doborművű mellképe.

Meghatottan, el-csukló hangon válaszolt Thaly Kálmán az üdvözlésre.

Ama nevezetes napon — ugymond — benne az őszinte hazafiság szava szólt meg és köteleseget vezetete. Az elismerés azokat illeti, akik őt megértették. A magyar géniusz megnyilatkozását látta abban, hogy a vészöl perceiben egyet-

értettünk. Háta mögött félszázados politikai és irodalmi működés van és talán ez is hatott képviselőtársaira, mikor őt pártkülönbség nélkül követették. Báró Eötvös Józseftől hallotta, hogy neki a politikai pálya csak nyugtalanságot és keserűséget okozott. Nyugalmat csak a tudományban, boldogságot csak a családi életben lelt. E szavak eszébe jutottak akkor, mikor csöndes tudományos működéséből a politikai térre sodortattott és el volt készülve arra, hogy gyakran olyan hullámok érik, melyek nem éppen kristálytiszták.

Hodossy Imre: Piszkosak!
Thaly Kálmán: Viszatekint multjára és Berzsenyivel est mondja: Ha újra kezdenék, ismét a régi utat követné. Sok üdvözlést kapott a külföldről is. Egy osztrák államférfi ezt mondta: Ez az a magyar géniusz, melyet mi megértünk nem tudunk és melyet irigyeink lehet a magyaroktól. Az érem fölíratából azt látja, hogy beune a harcok íróját is kitüntetik. Ez neki végtelenül jól esik. Negyven évi munkássággal igyekezett földeríteni egy elhomályosított korszakot s ha a Rákóczi-kor íróját is illeti a kitüntetés, ez a legnagyobb jutalom neki. Sirig tartó hállára kötelezték őt barátai és könnyes szemmel mond köszönetet.

Az utolsó szavakat már alig volt képes elmondani a mély megatottságtól; az üdvözlők pedig hozzáíették és melegen szorítottak kezét a harcok írójával s a béke szerzőjével.

A Rába-szabályozás. Tallán Béla földmívelésügyi miniszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be a Rábaszabályozó-társulat vízrendező munkálatainak befejezéséről és pénzügyi viszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslatnak tizenegy szakasza arról intézkedik, hogy a Rába, a mosoni Duna, Lajta, Rábeca, Répce és Marczal mentén az ármentesítést a Rábaszabályozó-társulat 1905. évi január elsejétől számított öt év alatt végezze el. A munkák költségeire 8,354.528 korona 71 fillér van előirányozva. Intézkedik végül a javaslat a költségek fedezéséről is.

A gergyói választás. A Lázár Menyhért országgyűlési képviselő halálával megüresedett gergyó-szentmiklósi mandátumért a kerületben már megindult a választási munka. A kerület szabadelvű választó-polgárai tegnap gyűlést tartottak, amelyen Lázár János főszozabirót jelölték egyhangulag. Ellenzéki jelölt még nincs, bár sok nevet emlegetnek.

A geszti levél.

Budapest, október 10.

Várakozás ellenére nagyon simán folyt le a képviselőház mai ülése. A pártkörökben is csöndes a hangulat és nem mutatkoznak olyan jelek, amelyekből parlamenti jósok viharokat szoktak jövendőlni. A szabadelvű pártkörben ma este olyan kevesen voltak együtt, mint amikor nincsen szükség a párttagok erőlesebb összetartására. Akik megjelentek, azok között is csak kevesen tárgyalták a házszabály-revizio kérdését és általános volt a nézet, hogy az ellenzék nem fog komoly nehézségeket gördíteni a párt által osztatlanul helyeselt terv elé.

A függetlenségi Kossuth-párt klubjában sokan jelentek meg a tagok közül s élénk, mozgalmas volt az élet, de nem annyira a házszabálymódosításról vitáztak, mint inkább azt fejtegették, hogy Csávolszky Lajost mennyire cserbenhagyta a saját pártja. A fülöpszállási kerület választóit értjük, akik ma kifejezték tiltakozásukat képviselőjük ismert rópirata ellen. Csávolszky, amint ismeretes, Függetlenségi Kossuth Lajos-párt elnevezéssel pártot alakított s ennek kapcsán dörögdelmes beszédet mondott minden függetlenségi politikus ellen, aki él a föld kerekéségén. És hogy mennyire nincs egy véleményen Csávolszkyval a saját pártja, példa rá a kiskunmajsaiak küldöttsége, mely ma járt Budapesten Kossuth Ferencnél. A majsaiak, kik Csávolszky választóinak legnagyobb kontingensét adják, pártkörük diszelnökévé választották Kossuth Ferencet és meghívták a kör helyiségeinek ünnepélyes megnyitására. Egyben nyilt levelet adtak át, az országgyűlési függetlenségi párthoz címezve s abban megmondják, hogy Csávolszky teljesen

meghasonlott választóival. A fülöpszállási függetlenségi gyűlésen egyéni vélekedések nyilvánultak csupán s azokkal a kerületi polgárság nem ért egyet. Azt mondja Csávolszky: új emberek kellene a parlamentbe. Jól van, mondják erre a választói. Adja hát nekik vissza a mandátumot, majd új embert küldenek föl ők is az országgyűlésbe.

A Kossuth-pártban a követendő magatartásra nézve nincs véleménykülönbség. A hangulat egységes; nincsenek duzzogók és nincsenek elégedetlenek. Tallán Polónyi Géza egymaga képviseli a kérielhetetlen irányzatot. Ő tüzelt ma legkivált s erőlyesen tiltakozott az ellen, hogy Tisza az évenként való ujoncmegajánlása javaslat tárgyalásának is korlátot akar szabni. E miatt Polónyi a végleteleg akar menni. Van azonban elég meggondolni való ideje a revizio tárgyalásáig...

Ma este, mint mondtuk, harceröl egyáltalán nem beszéltek a függetlenségek között. Az a vélemény azonban több oldalról megnyilatkozott, hogy a házszabálymódosítást tárgyaló bizottságba való kijelölést a Kossuth-párti képviselők ne fogadják el.

Az ellenzék pártjai közül egyedül a néppárt tartott értekezletet. Gróf Zichy Aladár elnököl az ülésen, mely elsősorban gróf Tisza István ugrai levelével, illetleg az abban jelzett házszabályrevizio kérdéssel foglalkozott, és abban állapotokat meg, hogy végelesen állást csak akkor foglal a párt, mikor a kormányelnök ez ügyre vonatkozó javaslatát a képviselőház elé terjeszti.

Ezután az olasz kereskedelmi szerződés fölött folytattak eszmecserét, majd belső ügyeket intéztek el.

A nemzeti párt klubhelyiségét újból megnyitották a Hungária-szállóban. Mindössze heten voltak együtt, de politikáról nem beszéltek. Ugyálszik megvárják, míg vezérük, gróf Apponyi Albert hazaérkezik amerikai utjából. Különbön nagy örömmel és elragadtatással beszéltek Apponyi amerikai sikereiről s úgy vélik, hogy a vezérük dicsőségéből rájuk is hármlik valami. Apponyit, mielőtt még Pestre jön, levélben üdvözölték politikai hivat.

A Szederkényi-csoport holnap este tartja első értekezletét. Holnap este fog tanácskozni a függetlenségi párt is. Itt az olasz-szerződés kerül majd tárgyalás alá.

Bánffy nyilatkozata.

Az új-párt ma este Budán, a Kovacevicse-féle vendéglőben látogatott értekezletet tartott. Báró Bánffy Dezsón kívül megjelentek ott Eötvös Károly, Lendöl Adolf és Nosz Gyula országgyűlési képviselők, továbbá Puky Gyula nyugalmazott debreczeni főispán.

Az értekezletet dr. Kriszthaber Adolf nyitotta meg és fölkerlte báró Bánffy, hogy nyilatkozzék a napirenden levő politikáról. Báró Bánffy Dezsó erre elmondta, hogy a házszabályok revizioját csakis nyugodt parlamenttel lehet megcsinálni, ez idő szerint azonban a helyzet — szerinte — éppen nem mondható nyugodtnak. A magyar országgyűlésen — ugymond — előreláthatólag olyan kérdések kerülnek tárgyalásra, melyek a közérdeklődést messzemenőleg fölkelthetik. Ebből következik, hogy a házszabályoknak a jelenben való módosítása célszatos és azt már előre ismert módokéknak a kormány szájaize szerint való megoldása érdekében tervezik. Ily viszonyok között kizártnak kell hogy tekintsük, hogy megvolna a jogosultsága annak, hogy a házszabályok reviziojával foglalkozunk. Nem kívánom kétségbevonni, hogy a képviselőház házszabályai némely vonatkozásokban revizio igényelnek, de azt már nemcsak kétségbevonom, de a leghatározottabban tagadom, hogy most, ha az ország nyugalmát és békéjét és a képviselőházi tárgyalások nyugalmát megzavartatni nem akarjuk, megvolna a jogosultsága a házszabályok revizioját tizni napirendre. Bármit mond is a miniszterelnök, hogy ő a szólásszabadságot korlátozni nem akarja, csak némely időhöz kötött javaslatok

biztos letárgyalása érdekében akar módosításokat eszközölni a házszabályokon, már azon körülmény, hogy most egész meglepetésszerűen vetette fel a kérdést, azt bizonyítja, hogy céltudatosan bizonyos kérdések keresztülvitelének feltételként biztosítása érdekében kívánja a revíziót. De ott eltekintve, habár elméletileg fogva fel a kérdést, az *obstrukciót parlamenti forradalomnak is lehet tekinteni*, a házszabályok olyan szigorítása, amely a többség hatalmát oly módon erősíti meg, hogy a kisebbség ellentállási képességét teljesen megbénítja, nem engedhető meg. Annál kevésbé szabad ezt tenni nálunk, ahol a nemzet és a korona mellett még egy idegen faktor is érvényesül, miután a korona hatalmának és akarata érvényesülésének adandó alkalommal és szükség esetén a korona azon hatalma is segítségére jön, melyet a magyar állam területén kívül, a magyar tényezők érvényesülése ellenében vehet igénybe. Különböztetve a miniszterelnök személyére és a házszabályok szigorítása érdekében már régi idő táplált, sőt a szélsőségekbe menő törekvésekre még azt sem *tartom megengedhetőnek*, hogy a képviselőház a javaslat előkészítése érdekében bizottságot küldjön ki. Amíg egyfelől sem időszerségét, sem jogosságát, sem szükségét a revízióknak ez idő szerint nem látom, addig másfelől, — mert a miniszterelnök céljaival, legalább beismerten, a házszabályok revíziója tekintetében tájékozott nem vagyok, — szükségesnek látom a legszűkebb körű *és a legerélyesebb ellentállás álláspontjára helyezkedni*.

Még Besze Antal ügyvéd tartott előadást az önálló vámterületről.

Az olasz provizórium.

Budapest, október 10.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma terjesztette a Ház elé az Olaszországgal való kereskedelmi viszonyainknak ideiglenes rendezése tárgyában készült törvényjavaslatot, amelyvel az 1903. december 31-én történt megállapodás hatálya október 14-ig meghosszabbítván, a további (tehát az év október 15-től kezdődő) ideiglenes rendezés tárgyában a Rómában 1904. szeptember 24-én aláírt nyilatkozat az ország törvényei közé iktattatik. E nyilatkozat eredetiben francia szövegű.

A benne foglalt megállapodások szerint a provizórium tartama alatt az 1891. évi december 6-án kötött olasz kereskedelmi és hajózási szerződés, valamint a vámkartell, továbbá az ugyanazon napon aláírt pótkék, zájegyzőkönyv és egyéb mellékletek, az említett zájegyzőkönyv III. 5. pontjában foglalt határozat kivételével, érvényben maradnak. A házításra szánt fehér borok számára, melyek a legnagyobb kedvezményt élvező nemzeteket megillető elbánásra jogosult országokból származnak és Ausztria-Magyarországba az 1904. évi október 15-étől ugyanezen évi december hó 31-éig terjedő időben kerülnek behozatalra, a következő előnyök és kedvezményes vám engedélyeztetnek.

77. a-ból. Az 1904. évi termésű, házításra szánt természetes fehér borok, melyeken az eredeti cukortartalom kétharmadrésze erjedés következtében elenyészett, melyeknek kiszámított alkoholtartalma tizenegyet és fél (11½) térfogat-százaléknál nagyobb, de a tizenöt (15) százalékot nem haladja túl és melyek literenkint huszonegy (21) gramm vagy ennél több cukorkommentes anyagot tartalmaznak, hordókban, hivatalos ellenőrzés mellett végrehajtható házítású céljaira, amennyiben ezen borok 1904. évi október 15-étől bezárólag ugyanezen évi december hó 31-éig a szárazföldi határon át vasuton hozhatók be, legfeljebb 450.000 q. mennyiségig . . . 100 kg.-onként (teljsuly) 6.50 arany forint. Ezen borok a budapesti és bécsi vámhivatalokon át hozandók be és a házítás legkésőbb 1906. évi december hó 31-éig lajtandó végre.

Az említett, 1904. évi október hó 15-étől bezárólag ugyanezen évi december hó 31-éig terjedő időszak alatt a marsalabor hordókban legfeljebb 4.000 q. (teljsuly) mennyiségben az Ausztria-Magyarországba való behozatalnál 100 kg.-onként (teljsuly) 7.50 arany forint vám mellett fog a kérdéses borra nézve 1903. évi december hó 31-éig érvényben volt feltételek és módok mellett behozattatni. 1905. évi január hó 1-étől kezdve a házításra szánt borok, éppúgy, mint bármely származású és bármely minőségű minden egyéb borok, az Ausztria-Magyarországba való beho-

zatuknál a legnagyobb kedvezmény elve szerint fognak kezelteni.

Ausztria-Magyarország kézi megengedni, hogy az 1904. évi október hó 15-étől kezdve a következő cikkekre az osztrák-magyar vámterületre való behozataluknál az alább megállapított vámkedvezmények alkalmaztassanak, nevezetesen: 14. a) Mandula, száraz, héjastul vagy anélkül — vámentes. 30-ból. Mogyoró, éret, száraz — 100 kg.-kint 1.— forint aranyban. 72-ből. Faolaj, tiszta, hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban — 100 kg.-kint 2.— forint aranyban. Széknézeleggel kivont olaj — vámentes. A jelen megállapodás 1904. évi október 15-én lép életbe és az egyidejűleg megállapított új szerződés életbeléptéig marad hatályban, jogában állván a szerződő feleknek, hogy ezen megállapodás hatályát hat havi előzetes felmondással 1905. évi december 31-ét követő bármely napra megszüntessék.

A képviselőház közgazdasági bizottsága már ma délután tárgyalta a javaslatot, miután Hieronymi kereskedelmi miniszter a sürgős tárgyalás szükségét hangoztatta. Rosenberg Gyula előadó ismertette az egyezmény tartalmát s kimutatta, hogy az olasz bornak tett koncesszió a bor áralakulására lényeges befolyást gyakorolni nem fog. Felveti aztán azt a kérdést, hogy nem volna-e célszerűbb a törvényjavaslat fejezetét úgy szövegezni, hogy evel az 1904. évi szeptember 30-ig, illetve most már 1904. évi október 15-ig érvényben lévő első ideiglenes egyezmény is együttes törvényhozási elintéztet nyerjen és annak külön képviselőházi tárgyalása feleslegessé váljon.

Krasznay Ferenc azzal vádolja a kormányt, hogy a felhatalmazási javaslatokat, bár azok bizottságilag már letárgyalattak, a Ház döntése alá bocsátani nem merie s félve az ellenzék fellépésének erejétől, a szünidőt megelőzőleg a vámpolitikai kérdéseket fel nem vetette, hanem most kényszerhelyzetet igyekszik teremteni. Határozati javaslatot nyújt be az iránt, javasolja a bizottság a Háznak, hogy a javaslatot, mint az 1899. XXX. t.-c. 4. szakaszának egyenes tilalma ellenére folytatott tárgyalások eredményét utasítsa vissza, ellenben hívja fel a kormányt, hogy haladéktalanul tegye meg azokat az előkészítő intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy Magyarország külkereskedelmi érdekei Olaszországgal szemben mint Ausztriától független önálló szerződő fél, a legfokozottabb mérvben megővassanak.

Tallán Béla földművelésügyi miniszter az előadó által felvetett kérdésekre kijelenti, hogy a december 31-iki határidő csak a határvonal átlépésére vonatkozik, a házításnak 1906. évi végéig meg nem történte esetére az indoklás intézkedik s e szerint a husz arany forint és a kedvezményes vámtétel közötti különbséget fizetendő meg.

Nagy Ferenc a törvényjavaslat ellen felhozott közjogi skrupulusokat igyekszik eloszlatni.

Rubinek Gyula szívesen vette volna, ha a kormány felhatalmazási javaslatot letárgyalattatna volna a nyár folyamán, de azért a törvényjavaslatot, mint kielégítőt elfogadja.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter válaszolva Krasznay ellenvetésére, kijelenti, hogy azt a álláspontot, hogy a mi viszonyaink a külfölddel szemben rendezetlenek, fenntartani senki sem kívánja és ha a képviselőház ezt a javaslatot nem fogadja el, azzal a helyzetet nem tisztázzunk addig, amíg Ausztriával viszonyaink nem szabályoztatnak. Bármilyen legyen az eredmény, különválás, vámeügytámaradás, kivánatos, hogy addig se legyünk szerződés nélküli állapotban. A kormány az 1899. XXX. t.-c. minden intézkedését helyesli, kivéve azt, hogy míg autonóm vámtarifa nincs, tárgyalásokba sem lehet bocsátkozni, mert azt maga a kormány is vallja, hogy végleges szerződés nem köthető. Ezt az álláspontját világosan kifejtette a kormány azzal, hogy a tárgyalásokra felhatalmazást kért. Más utat követni lehetetlen volt, mert az időközi kereskedelmi viszonyok fenntartása az ország eminsége érdeke. Az autonóm vámtarifa kérdése ezen javaslatokkal semmi összefüggésben nincs.

Gróf Tisza István miniszterelnök arra nézve hogy kit terhel a felelősség abban a tekintetben, hogy a felhatalmazási törvényjavaslat nem tárgyalatott, megjegyzi, hogy ő kijelentette már a nyár folyamán, hogy a Ház hosszabb időt nem vesz igénybe a tárgyalásra, ő hajlandó a javaslatot napirendre kitűzni; ez a kijelentése az ellenzék részéről gunyos fogadtatásban részesült s tekintettel arra, hogy így is augusztus 22-ig tartottak a Ház tárgyalásai, nem akarta az üléseket még néhány héttel tovább folytatni, inkább vállalta a felelősséget.

Bujanovich Gyula, Endrey Gyula és Hieronymi felszólalása után az általános tárgyalás vége ért és a bizottság a törvényjavaslatot általánosságban majd részleteiben is elfogadta az előadó által javasolt módosítással és a Krasznay által beadott határozati javaslatot elvetette.

KÜLFÖLD

Vilmos és Edvárd. A párisi Figaro ma megcáfolja azt a hírt, hogy II. Vilmos német császár legközelebb látogatást tesz Angliában. Azt hiszik, hogy a német császár a jövő nyáron a cover-i regatták alkalmával fogja az angol király látogatását viszonzni, minthogy VII. Edvárd is a kieli regattánál látogatta meg császári unokaöccsét. Angliában az idén már csak a portugál királyt várják vendégül. Don Carlos király Amália királynéval november 19-én érkezik Windsorbba, ahol a fejedelmi vendégek egy hétig fognak tartózkodni.

A lippei trónviszály. Detmoldból táviratozzák, hogy a lippei tartománygyűlés ma s lapei tornacsarnokban újabb gyűlése gyűlt össze. Az összes képviselők, valamint Getekot államminiszter, Overbeck főkörmánytanácsos és Ernst kormánytanácsos is megjelentek.

Az elnök mindenekelőtt felolvasta a tegnapi népgyűlés határozatát, valamint ama birodalmi javaslatot, mely a régensségnak a császártól való el nem ismerését és a trónviszály szabályozását tartalmazza. Ezekre vonatkozólag a bizottság a következő indítványokat tette:

1. A nélkül, hogy az 1873-ik évi javaslat indoklásával szemben állást foglalna, az országgyűlés minden kísérletet visszautasít, mely Lippe államot mint a német birodalomban lévő önálló alkotmányoson megillető jogaiban csorbítani akarja.

2. Az országgyűlés elhatározza, hogy a magas szövetségi tanáshoz az a sürgős kérelmet intézi, hasson oda, hogy rendes vagy választott bíróság rövid időn belül végérvényesen, bíróság döntse el a lippei trónviszályt.

Schemmel előadó kijelenti, hogy Vilmos császár táviratában nem látja a lippei országos törvények tiszteletben nem tartását és e nézetét hosszabb beszédben ocolta meg.

Az országgyűlés két és fél óras vita után egyhangulag elfogadta a bizottsági indítvány első és második pontját.

Gróf Bülow birodalmi kancellár e hó 8-ikán a következő levelet intézte Hoffmann kereskedelmi tanácsoshoz, a lippei tartománygyűlés alelnökéhez:

Nagyon tisztelt kereskedelmi tanácsos ur! Szöbelileg kért tőlem magyarázatot a császár és király mult hó 26-iki táviratára vonatkozólag. Szívesen hajlandó vagyok önnek feleletet írásban is megerősíteni és felhatalmazom rám való hivatközással nyilvánosan kijelenteni, hogy a császárnak a távirattal csak az volt a célja, hogy közölje, hogy a csapatokat egyelőre nem eszkelteti fel a régensre és hogy tudassa ennek okát. A szövetségi tanács ama felfogásának, hogy a jogi viszonyok még felderítve nincsenek, ő felsége nem ellenkezhetett. Ő felségétől természetesen távol volt a hercegség alkotmányos jogába való minden beavatkozás és különösen legmagasabb szándékán kívül áll, hogy bármilyen akadályt gördítsen az elé, hogy most Lipót lippei gróf gyakorolja a régensséget a hercegségben. Mint a birodalomban mindig, úgy ebben az esetben is a jog érvényesül és lippei kérdést kizárólag jogi elvek alapján fogják megoldani. Remélem, hogy a szövetségi tanács auspiciumaival nemsokára sikerülni fog választott bírósági uton Lippe javára végérvényes megoldásos jutani. E megerősítés a magánut, hogy es lehetőleg rövid idő alatt megtörténjék.

Péter király pohárköszöntője. Krajevóól táviratozzák: A zicsai felkenés szertartása után a lakosság hódolatát mutatta be a királynak. A király a templomból a közel lévő téren föllállított királyi sátorhoz ment. Az ott föllállított csapatok tisztelgése után a nép hódoló menetben vonult el a király előtt. Ezután az uralkodó a közelebbi plébániára ment a koronázó jelvények letételére, mire azután visszatért Krajevóba. Ott reggeli volt, melyen a király a következő beszédet mondta:

Szerbia királyává történt választásomat Kijegésztették azzal a fontos egyházi szertartással, amelyvel egyháznak szemmelátólag nagyobb felelősséget rótt rám. A világtörténelem ítélőszéké előtt kétségkívül be kell számolnom munkáimról. Nagyon azonban a felelősségem a mindennek Isten előtt. A felkenés előtt kötelességemnek tartottam Szent István, az első megkoronázott szent király sirjánál átjatoskodni. A felkenés és koronázás hagyománya ő tőle ered. Szerbia uralkodójának kötelessége, hogy a nagy nemzeti hagyomá-

nyok őrei és tisztelői legyenek. Boldog vagyok, hogy fölkenésem Zicsában történt, ahol dicsőséges királyaink közül oly sokat kentek föl. Annak is örülök, hogy a szertartás kedves krajevói híveim között történt, akiknek köszönetet mondok szíves fogadásomért. Nem tudom megadatik-e nekem az, hogy méltóan uralkodhassam Szerbia dicső történetéhez, csak azt tudom, hogy megszerzem népem tisztelőit és szeretetét, azt a szeretetet, amelyben elődeim nagyrésze részesült. E régi uralkodó és a Karagyorgyevics-ház hagyományaihoz híven mindig a leghebbe fia leszek szent egyházunknak, amely ma megállott. Egyházunk mindig a nemzeti név és érzés viselője volt. Az uralkodó kötelessége a szerepében elismerni és lehetőség szerint ebben megartani. Tiszteljük egyházunk e nagy feladatát és kívánjuk neki sikert e nemzeti missziójában. Emeljük poharunkat és igyunk szent egyházunk és nemzeti missziója tisztelőire és nagyságára.

A király beszéde a jelenlévőkre nagy hatást tett. A metropolita feleletében kifejtette, hogy a király szavaival a legjobban igazolta, hogy az egyházunk igazán hű szolgálja, amely egyház benne hatalmas támaszra talál. E nemes érzelmeivel a király a dicsőséges nemzedék legméltóbb utódjának s a hős Kara Györgye lovagias unokájának bizonyult. Ezután *Vesszics* képviselő, a párisi szerb követ, a kragujeváci kerület szerb lakossága nevében üdvözölte az uralkodót lendületes beszédben.

Az orosz-japán háború.

Budapest, október 10.

Utolsó napiparancsában Kuropatkin tábornok azt hirdeti, hogy a háború új fordulóponthoz ért, mert az orosz sereg immár elég nagy arra, hogy maga menjen az ellenség elébe. Kuropatkin tehát nagyon bizik önmagában és csapataiban is. Ha sikerül az orosz seregnek előrenyomulnia, úgy kiszoríthatja az ellenséget Manduriából és segítséget vihet Stössel katonáinak, azonkívül helyreállíthatja az összeköttetést a csillí és shantungi kínai tartományokkal, ami jelentékenyen megkönnyítené az orosz sereg élemezését. De vajjon elérkezett-e már csakugyan az ideje, hogy a megvert orosz sereg támadólag léphessen föl? Tagadhatatlan, hogy Kuropatkin serege napról-napra erősbödik az Oroszországból küldött kitűnő csapatokkal, míg a japánok erősítései nagyrészt tartalékosokból s ujoncokból állanak, inkább csak a csatákban szenvedett veszteségek pótlására. De azért Kuropatkin győzelmi reménykedésén mégis csodálkozni kell. A tábornok a folytonos vereségek folytán demoralizált sereget vezet az eddigi sikerektől szinte meggittasult japánok ellen, akiknek hazaszeretete s lelkesedése az egész világ bámulatát felkeltette. Mirelesznek képesek a japánok a védekezés terén, ha már a támadásban is, a legulsóbb viszonyok közt szinte ellenállhatatlan küzdőknek bizonyultak. Nagy ára lesz az oroszok győzelmének, ha egyáltalán győzni fognak, és a támadó fellépésnek talán újabb visszavonulás lesz az eredménye. Mindenesetre a fecsegés nem ér semmit. Kuropatkin már annyi kudarc érte ebben a háborúban, hogy a világ csak akkor fog hinni sikereinek, ha a tényeket látja.

Az oroszok előrenyomulása.

London, október 10.

Kariból azt jelentik, hogy az oroszok megkezdtek az általános előrenyomulást. Egy más jelentés szerint az oroszok tegnap megszállták a Jantáj mellett lévő vasuti állomást.

London, október 10.

Kariból az a hír érkezik, hogy valószínűleg nagy csata kezdődött meg az oroszok és japánok között. Eddig még nem erősítették meg azt a hírt, hogy az oroszok

megszállták Jantáját. Mukdenből azt jelentik, hogy orosz lovascsapatok átkeltek a Hajcse folyón.

Pétóvá, október 10.

Mukdenből jelentik, hogy a manduriái sereg általános előnyomulása október 5-én kezdődött ünnepies istentisztelettel.

Köln, október 10.

Pétóvárról táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak: A manduriái sereg október 3-ikán ment át az offenzívába. Október 6-ikán *Alexejev* Mukdenbe érkezett, hogy elkísérje *Kuropatkin*t, aki még azznap a hareba induló csapatokhoz ment. Az idő tiszta és hideg, erős szél fúj.

Pétóvá, október 10.

A *Brsevia Vjedomoszák* mukdeni tudósítója táviratozza tegnapi kelettel: A manduriái harctér általános helyzete lényegesen megváltozott. A japán főcsereg dél felé vonul vissza. A japánok nemcsak a liaojangi ütközet után megszállott, hanem az előbb elfoglalt állásokat is feladják. Déli szárnyuk az utolsó napokban mintegy 50 kilométernyire vonult dél felé és többek között elhagyta a *Kuantianszeian* környékén lévő *Cianhan-Cingang-Szajmadzi-Penhulint*. A japánok elfoglaltak egy járóművet, mely listet akart Port-Arthurba hozni.

London, október 10.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Oku* táborából: Kelet nélkül érkezett kínai jelentések szerint az oroszok Mukdentől délre sáncokat hánynak, erős földmiveket és erősítéseket létesítenek a vasut mentén, valamint *Tienlingben*.

Döntő ütközet Liaojangnál.

Mukden, október 10.

(*Reuter*.) Az orosz lovaságnak a *Taicsihon*, *Pönsziakutól* keletre történt átkeléséből arra lehet következtetni, hogy a japánok főtámaszpontjai *Liaojang* mellett lévő állásokban és a Jantáj felé vezető dombokon vannak. Ugy látszik, hogy újabb döntő ütközetet akarnak kezdeni *Liaojangnál*. A japánok közeledtek a Hunho folyóhoz, de úgy látszik, csak a *Kurokitól* előbb megszállott területet akarják tartani. Október 7-én a japánok az orosz lovaságra irányították ágyútüzüket. Felteszik, hogy a japán jobb szárny fedezésére szánt csapatokat igen messzire előretolták, de az utolsó időben nem történtek összeütközések. Az elvesztett terület visszanyerésére az oroszok kénytelenek hasonló munkákat végezni azokhoz, amelyeket a japánok próbáltak, és pedig utakat és átjárókat készíteni a ki nem kutatott vidékeken. A japánok északi aréle *Pönsziakutól* nyugatra a Jantáj-bányáig terjed és félkört alkot, mely középen északi irányban vonul *Kualing* felé.

Port-Arthur ostroma.

Tokio, október 10.

Tegnap egész sora jelent meg a Port-Arthur ellen való japán hadműveletről szóló hivatalos jelentéseknek. A jelentések magukban foglalják a *Nancsuan* mellett lefolyt ütközetektől Port-Arthurra jus 30-án megkezdődött valóságos körülzárásiáig terjedő időszakot. A jelentésekből kitetszik, hogy az oroszok Port-Arthur teljes bezárását erősségek létesítésével két hónapig lehetedenné tették és júliusban is támadólag léptek fel a japánok ellen.

Nápoly, október 10.

A *Maino* egy munkatársa beszélgetést folytatott *Verblunszkival*, az orosz-kínai hajóstársulat felügyelőjével, ki egy dzsunkán menekült meg Port-Arthurból. *Verblunszki* kijelentette, hogy a japánok Port-Arthurt csak kiéheztetéssel soha be nem veszik, mert a készletek rendkívül nagyok és bárkának még mindig érkeznek. Port-Arthurban csak 96 asszony van és pedig *Vörös-Kereszt* alkalmazottak. Három vendéglő nyitva van.

Port-Arthur hadereje 23,000 katona s 16,000 tengerész.

A cár Revalban.

Reval, október 10.

Miklós cár ma reggel kilenc órakor *Alexis* nagyherceg tengernagy és *Avellan*, *Birlew* és *Rosdeszvienszki* tengernagyok kíséretében szemlét tartott a Csendes Óceánra szánt második hajóraj hajói felett, melyek a helyi kikötőben horgonyoznak. Negyed tizenkét órakor a cár visszatért *Standard* yachtján.

HIREK

Budapest, október 10.

— **Személyi hír.** *Hegedűs* Sándor ma délnben Kolozsvárról visszautazott Budapestre.

— **A király Budapesten.** Bécsből jelentik, hogy a király a jövő szombaton Budapestre utazik és több hétig ott marad. Ő felsége ez idő alatt nagyrészt *Gödöllőn* fog tartózkodni.

— **József főherceg a gyümölcskiállításán.** Ma délután meglátogatta *József főherceg* családjával együtt az országos gyümölcskiállítást. A lépcsőházban *Szelár Adolf* a kertészeti egyesület alelnöke és *Kandó Árpád* főtítkárgadgatták. A főherceg és családja élénk érdeklődéssel nézte meg minden egyes kiállítónak gyümölcseit és kiállított tárgyait.

— **A trónörökös muzeuma.** Azt a gazdag gyűjteményt, amelyet *Ferenc Ferdinánd* trónörökös a világ körüli utjáról hozott haza, Bécsben hozzáférhetővé teszik a közönségnek. A muzeumot e hó 12-én bocsátják közszemlére s attól fogva minden szerdán és szombaton megnézheti bárki díjtalanul.

— **Fejedelemi nász.** Madridból táviratozzák, hogy *Mária Terézia* infansnót, *Alfonz* király ifjabbik hugát eljegyezte *Ferdinánd Mária* herceg, *Lajos Ferdinánd* bajor herceg és de la *Poz Mária* infansnó legidősebb fia. Az eljegyzést már legközelebb közzéteszik.

— **Apponyit nem üdvözlik.** Baranyavármegye törvényhatóságának mai közgyűlésén *Simonffy* János ügyvéd indítványt adott be, hogy gróf *Apponyi* Albehthez idegenben kifejtett tevékenységeért egyhangú üdvözlő iratot intézzenek. *Simonffy* kijelentette, hogy nagy szűnt fektet az egyhangú határozatra, mert az üdvözlésnek csak így lehet igazi értéke. Az üdvözlésből azonban nem lett semmi. A volt függetlenségi képviselő ugyanis, miután beszédét ellenmondásokkal zavarták, visszavonta indítványát.

— **Budapestről Innsbruckba.** Az osztrák hivatalos lap vasárnapi száma jelenti, hogy a császár dr. *Tanlg* Ferenc budapesti egyetemi tanárt az innsbrucki egyetem élettani tanszékére rendes tanárrá nevezte ki.

— **A főispán bucsuja.** Szabadkáról jelentik, hogy *Schmausz* Endre, Szabadka város nyugalomba vonult főispánja ma bucsuzott el a várostól. A távozó főispánhoz *Biró* Károly polgármester intézett lendületes beszédet, mire a távozó főispán kiemelte, hogy öt tőrekvésében nem vevette más soha, mint a város érdeke és örömmel vallja, hogy Szabadka városa terület dolgában ma az ország második városa. Reméli, hogy ut.dja működése alatt kulturailag is azzá lesz nemsokára. Ezután a pénztintézetek, a tanári kar, az ipartestület és több kulturintézmény tisztelgett a régi főispánnal.

— **A Kossuth-mauzoleum ünnepe.** Szombaton egész csöndben tartották meg a kerepesi-úti temetőben a Kossuth-mauzoleum bokrétaünnepét. A mauzoleum *Gerster* Kálmán tervei szerint külsőleg, a figurális szobrászmunka kivételével, teljesen elkészült s a napokban hozzáfognak az állványok eltávolításához.

— **Beszakadt sátor-színház.** Rouenből táviratozzák: *Oiselleben* tegnap beszakadt egy sátor-színház, miközben 60 ember többé-kevésbé megebesült.

— **Vörösmarty Béla halála.** Ma délután tették ravatalra Vörösmarty Bélának, a Kuria váratanul elhunyt másodelnökének holttestét. Az elhunyt testvérhuga, Széll Kálmáné, Vörösmarty Ilona, akit táviratban értesítettek a szomorú esetről, vasárnap este érkezett Rátótól a fővárosba s ma egész éjjel ott virrasztott bátyja holtteste mellett. A ravatalt az elhunyt Muzeum-utcai lakásán állították föl. A temetés holnap, kedden délután negyedfél órakor lesz a Muzeum-utca ötödik számú házából. A halottat a keresztes-temetőben helyezik örök nyugalomra édesanyja mellé. Vörösmarty Béla halála nagy és őszinte részvétet keltett minden körben. A Kuria holnap délelőtt tíz órakor plenáris ülést tart, amely kiadja a legfelsőbb bíróság gyászjelentését s intézkedik a kondoleáló irat dolgában. Holnap a gyász jeléül nem lesz tárgyalás a Kurian. Széll Kálmánéknak már eddig sokan fejezték ki részvétüket.

Plósz Sándor igazságügyminiszter Vörösmarty Béla halála alkalmából az elhunytak nővéréhez, Széll Kálmánéhoz a következő részvételeket intézte:

„Kegyelmes asszonyom! Ugy magam, mint a vezetésem alatt álló minisztérium a súlyos veszteség érzésével gyászolja kegyelmes asszonyom fivérének váratlan elhunytát. E minisztériumhoz őt nemcsak viselt magas állása fűzte, hanem mély és igaz tiszteletünk is, melylyel kiváló egyéni tulajdonságainak és az igazságügy terén kifejtett érdemeinek köszönhetően adóztunk. Áldásos emlékezetét mindenkor hálás kegyelettel fogjuk megőrizni. Engedje meg, kegyelmes asszonyom, hogy a magam s a vezetésem alatt álló minisztérium nevében is kifejezhessem mélyen érzett részvételemet.”

Budapest, 1904. október 10-én.

Plósz Sándor.

— **Pestmegye közgyűlése.** Pestvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta az évnegyedes közgyűlést Bemiczky Ferenc főispán elnöklése mellett. A napirend legérdekesebb tárgya volt az alispán évnegyedes jelentése.

Megemlékszik a jelentés a katonasorozás eredményéről. E szerint fölhitak 15.860 újoncot, akik közül besoroztak 3933 legényt, vagyis mintegy 27 százalékot. Ez az eredmény, az előző évekhez képest, csökkenést mutat; ennek azonban valószínűleg az az oka, hogy a beváltás megállapításánál most szigorúbb mértéket alkalmaznak. A mezőgazdasági állapotokról jelenti az alispán, hogy az ősziak a vármegye egyes területein közepes termést adtak ugyan, de az aszályos időjárás következtében sok helyen az ősziak termése sem volt kielégítő. A takarmányfélék, a tavasziak és kapás növények igen gyöngye termést adtak. A takarmányhiány miatt az állatok ára nagyot hanyatlott. Az augusztusban megindult esőzés annyiban javított a helyzeten, hogy a téli takarmány megmaradhat későbbre. Szőlőben előreláthatólag jó középtermés lesz.

A jelentés tudomásulvétele után a vármegye közutjairól szóló adatokat terjesztették elő. A közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a kormány tervbe vette a vármegye területén levő 523 kilométernyi még megépítetlen utak az elkészítését, a beruházási hitel terhére. Ezzel kapcsolatosan, a közgyűlés elhatározta ma, hogy négy év alatt a pestmegyei összes törvényhatósági utakat megépítteti s erre a célra kölcsönt vesz föl, a közúti alap terhére. Helyi jelentőségű ügyek s az egyes községek költségvetései és számadásai kerültek még előadásra s a közgyűlés ezzel véget ért.

— **Véres tüntetés.** Brünnből táviratozza tudósítónk: A cseh nemzeti szocialisták ma népgyűlést tartottak és azután a tartománygyűlés épülete előtt tüntettek a németiség ellen. Amikor a helytartóság háza elé akartak vonulni, rendőrséget majd dragonyos lovasságot vezényeltek ki ellenük. A katonaság kirántott karddal verte szét a tüntetőket és a közben nyolcan megsebesültek. A tüntetők bevették a német tornacsarnok és a német kereskedők ablakait.

— **Kubelikék válása.** Ezt a szenzációt közli, mint Brünnből jelentik, a *Lidove Novine* című lap. Ha igaz a hír, csakugyan meglepő újságot jelent, még pedig fájdalmasat mindazok számára, akik örömmel vették tudomásul Kubeliknak és Széll Mariannának, e két kiváló művészléleknek a frigykötését. Igazán még csak az ímént lepte meg kellemesen a magyar közönséget az a hír, hogy Jan Kubelik, a nálunk hírességre jutott fiatal cseh hegedűművész szerelmeire gyulladt a debreczeni tábla tanácselnökének, Széll Farkasnak előkelő lelkületű, művészi hajlandóságu leányával. Ez az érzelmei viszonzásra is talált s hamarosan már mint magyar honos és boldog férj folytatta művészi körútját Kubelik János az ő magyar földön szerzett hitvesével. Most pedig bántó hír jön idegenből ennek a szép házasságnak bomlásáról. Határozott kemény sor. Hogy Széll Marienne már be is adta a válópórt az ura ellen s hogy már nem éppen tegnapi keletű a házasságok között a békétlenség. És a brünni lap még többet is tud. Hogy az egyenetlenség oka főként — anyagiakban rejlik. Olyan hírek ezek, amelyekre mindenféle ugyancsak örömmel fogadnák a leghatározottabb — cáfolatot.

— **Francisci Henrik meghalt.** Francisci Henrik a horvát országgyűlés alelnöke, mint Zágrábból jelentik, ma reggel meghalt. Halála mély részvétet kelthet bennünk, mert egész politikai pályája alatt igaz barátja volt a magyaroknak. Francisci 1834-ben született Samoboron, ósri horvát családból, amelynek elei már a tizenharmadik század elején a samobori vidéken laktak. Nagy-Kanizsán és Zágrában tanult s pályáját mint joggyakornok kezdte meg a zágrábi törvényszéknél; később Ivanecen, Nasicon és Szlatinán szolgált igazságügyi téren. 1863-ban négy évre visszavonult s azután mint samobori járásbíró kezdte meg ismét a politikai szolgálatot. A közügyek újraszervezése alkalmával Krapina-Töplitz alispánja lett, 1882-ben pedig mint alispán Jaksára helyezték át. Két év múlva nyugalmra vonult, akkor az ozlaji kerületben képviselővé választották s azóta egyszerszind tagja volt a magyar országgyűlésnek is. Elnöke volt a regnikoláris bizottságnak és második, 1895. óta pedig első alelnöke a horvát országgyűlésnek. Az 1880. év óta az asztalnoki méltóságot viselte, 1886-ban pedig magyar királyi honvédelmi nagytiszt.

— **Halálosok.** Schusbeck Pál építész nyolcvanegy éves korában meghalt Budapesten. Gyuris Sámuel cipészmeister hatvanöt éves korában Budapesten elhunyt.

Grosz Benjaminek született Haasz Regina hatvanöt éves korában meghalt Érsekújváron.

Znaim közelében a vöjtai kastélyban meghalt a mult szombat gróf Dawn Ottokár nyug. vezérnaggy 91 éves korában. Vele kihalt a Dawn grófi nemzetség, amely annyi kiváló osztrák vezér közt Mária Terézia híres tenger-nagyat adta Ausztriának.

Dr. Schrauf Károly a bécsi udvari levéltár osztálytanácsosa tegnap 69 éves korában meghalt Bécsben. Az elhunyt kiterjedt irodalmi munkásságot fejtett ki, művei közt van egy „A bécsi egyetemen tanult magyarországi diákokról.” A magyar történelmi társulat több év előtt tiszteleti tagjának választotta.

— **Hazajött a börtömből.** Szabadkáról táviratozzák: *Vojnits Hajdu József* disznókereskedő a szabadkai közgazdasági banktól május havában hamisított váltókkal 17.000 koronát vett fel és Ameriába szökött. *Vojnits* ma visszatért Amerikából és önként jelentkezett az ügyészségnél, ahol letartóztatták.

— **Házasságok.** *Herskovits* Samu Karagrágról eljegyezte *Blau* Etelka kisasszonyt, *Blau* Márton nőgrádvérőzei kereskedő leányát. *Leob* Mór Fejédről eljegyezte *Hirsch* Lujza kisasszonyt Mező-Bodonról.

— **Katasztrófa a Bóden-tón.** *Konstanz*-ból jelentik: Hat gyári munkásleány csónakon akart Radolfszellből Itznangba menni. Utközben azonban vihar támadt és a tó háborgó hullámai felborították a csónakot. A benne ülők mind a vízbe fulltak.

— **A hírlapírók nyugdíjintézete.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága vasárnap délelőtt ülést tartott lovas Falk Zsigmond elnöke alatt. *Pekete Ignác* tikkár a következő újabb adományokat jelentette be:

Első Budapest Fővárosi Kis- és Középkereskedők Társulata 25 korona. Ugyanennek Takarékos és Kölesön Szövetkezete 25 korona. Kereskedelmi Segélyegyesület 25 korona. Havasi remete (Az Újság szerkesztője útján) 100 korona. Budapesti Hitelezői Védegyesület 50 korona. Magyar Turista Egyesület 20 korona. Pesti Lloyd Társulat 100 korona. Magyar Bőrkereskedők Országos Egyesülete 50 korona. Néhai dr. Jókai Mór alapítványa 2000 korona, utóbbinak kamatai 200 korona. Hoffmann József nagykereskedő cég százéves jubileuma alkalmából 8000 korona. Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete 600 korona. Szállodások-, Vendéglők-, Pincérek- és Kávéségek Nyugdíjegyesülete 20 korona. Schweiger Ambrus Imre (a Magyar Távirati Iroda útján) 20 korona. Magyar Távirati Iroda szerkesztősége 20 korona. Báro Bornemissa Pál keletafrikai kiállításá jövedelméből 53 korona 57 fillér és a Magyar Távirati Iroda szerkesztősége útján 20 korona. A jövő évi költségvetés megállapítása, övezgyi nyugdíj kiutalványozása és értékpapírvásárlás elhatározása után az igazgatóság a III. nyugdíjostábjába (árvaellátás) felvették *Sebők* Zsigmond rendes tagot. Az igazgatóság intézkedett a jövő évi postakönyvesek szerkesztése ügyében is és elhatározta, hogy buzgó és sok érdemet szerzett tagját, *Fuchs* Lajos, aki az igazgatóságban a Magyar Francia Biztosító Társágot mint alapító tagot képviseli, szolgálati jubileuma alkalmából üdvözölni fogja.

— **Milliósi végrendelet.** Néhai *Vojnits* Tivadarné Szabadkán írott végrendeletet hagyott hátra, amelyben milliónyi vagyonának általános örökösévé a szabadkai Mária-árvaházat tette. Halála előtt azonban szóbeli végrendeletet is tett ifjabb bajsai *Vojnits* Sándorné javára. Bár a szóbeli végrendeletnek alaki hibái voltak, Szabadka város mint erkölcsi tettület elfogadta az örökösök között létrejött egyezséget. Az egyes-egyes okiratát ma írták alá a felek *Flatt* Viktor királyi közjegyző előtt. Az egyezség értelmében a Mária-leányárvaház mint általános örökös egy millió koronát meghaladó értékben kapja az összes szabadkai ingatlanokat, a takarékpénztári betéteket. Szabadka város segélyalapja és kórháza kapja a szabadkai Petőfi-utcai házat, amelynek vételárából 4000 korona gimnáziumi ösztöndíjra jut. A szabadkai színházalap kap 10.000 koronát, a Magyar Tudományos Akadémia 20.000 koronát, a budapesti hajléktalanok menedékhelye 4000 koronát, a budapesti vakok intézete 6000 koronát, az Erdélyrezi Magyar Közművelődési Egyesület 200 koronát. Ifjabb bajsai *Vojnits* Sándorné megkapja a budapesti bérházat és az összes ingóságokat. Az aláírt egyezséget jóváhagyás végett felterjeszték a minisztériumhoz.

— **A mulatság vége.** *Asztalos* Árpád nagyszombati születésű 31 éves helynélküli könyvelő ma délután Újpesten, az Árpád-utcaiban ittas állapotban összeszólalkozott egy béckocsissal. A szóváltásból verekedés lett, mire *Ács* József rendőr közbelépett s elő akarta állítani *Asztalos* Árpádot. *Asztalos* erre elővette revolvert s ráfogta a rendőrré, aki kihuzta a kardját s rávágott vele *Asztalos* karjára. A megrémült fiatalnem futásnak eredt, de megbotlott s elesett. A földön fekvő revolvert halántékának szegente és föbe lötte magát. A rendőr béckocsiba ültette a szerencsétlent s be akarta vinni az újpesti gróf Károlyi-féle kórházba, de mire odaértek vele, a kocsiiban meghalt. Nem találtak nála semmiféle irást, amiből személyazonosságát megállapíthatták volna és csak mikor az eset hire elterjedt Újpesten s a hír feleségéhez is eljutott, ismerte föl a kétségbeesett asszony a holttestben a férjét. A holttest kivitték az újpesti temető halottasházába.

— **Erdekes fogadás.** Egyik előkelő fővárosi klubban sokat nevettek a héten egy tréfás és jól sikerült fogadón. A klub egyik tagja abba fogadott egyik barátjával, hogy az Alföldi Cognacgyár barack-cognacját nem tudja megkülönböztetni a hasonló, de lényegesen drágább

Tausky J. Fiai, Pozsony. menyaszonny kelengyék

francia cognacotól. Az asztalra állítottak tehát két üveget; az egyiket francia etikett volt, a másikon magyar.

— Ojjé — szól a klubtag barátja — ez a fogás nagyon banális. Jól tudom, hogy a francia üveg magyar cognac van, a magyarban pedig francia. De az olyan vén rókát, amilyen én vagyok, nem lehet zavarba hozni az ilyen közönséges finálékkal.

Nyomban meg is kószolta a kétféle cognacot a habozás nélkül konstatálta, hogy a francia hasonlítatlanul különb. Csak akkor vágott savanyu arcot, amikor behibonyították előtte, hogy éppen az őszinteség ejtette tévedésbe; mert a francia üvegben tényleg francia cognac volt, a magyarban pedig az Alföldi Cognacgyár kitűnő készítménye. Persze a tévedéshez nagyon hazzárult az a körülmény is, hogy a kecskeméti gyár produktuma tényleg hasonlíthatatlanul jobb, mint a híres délfranciaországi barack-keverék. Nemcsak jobb, de lényegesen olcsóbb is, mit a jelenlévők nagy meglepődéssel konstatáltak.

— Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémiában Ballagi Aladár, akit tavaly választottak meg rendes taggá, ma foglalta el a székét a tudós társaság II. osztályának ülésében. Az ülésen Thaly Kálmán elnökölts a jelen volt Berzevics Albert kultuszminiszter is. Ballagi Aladár *A spanyol inkvizíció* című tanulmányát olvasta fel székfoglalóul. Kimutatta, hogy ez a rendkívüli törvényszék csak rendkívüli bűntörvényekben, a boszorkányság, utonálás, hamis pénzverés, felségárulás és eretnekesség ügyében itélkezett ugyan, de eszközeiben egészen alkalmazkodott a korabeli rendes törvénykezési eljárásához. Akkoriban a tortura nélkülözhetetlen kiegészítő-része a büntetőigazságszolgáltatásnak, de midőn nálunk Mária Terézia eltörölte a kiválatást, ugyanakkor az inkvizíció is végképp lemondott róla. A tortura azért volt szükséges, mert a kor felfogása a *bizonyítékok királyának* nem a tanuk vallomását, hanem az önbizmerést tartotta. A felvilágosítást akadémiások élénken megtapsolták. Az osztályülést zárt ülés követte, amelyen Pauer Imre osztálytitkár tett jelentést az osztály illető pályamunkák beérkezéséről.

— Öngyilkos bécsi gyáros. Bécsből táviratozzák: *Taussig* Viktor, a kuttenbergi *Taussig S.* kékfestő-gyár társtulajdonosa tegnap este agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka az, hogy *Ottó* testvére, aki a cégnek társtulajdonosa volt, örösi adósságok hátrahagyásával megszokott. *Taussig Ottó* fivérének tudta nélkül vagy 700.000 koronát szedett be és megszokott. Pénteken még Budapestben tartózkodott, ahol beszédre a behajtható esedékességeket és azóta nyoma veszett. A cég tartózsái mindenesetre milliókra rúgnak. Előrelátótlag a holtnap nap folyamán kimondják a cég ellen a csődtörvény és körös-levélet boosítanak ki *Taussig Ottó* ellen, akinek üldözésére már megtették a szükséges lépéseket. A *Taussig*-cég bukásában *N. Kramarz* ifjú-cseh képviselő 100.000 koronával van érdekelve.

— A Styria-forrás. Még néhány évvel előbb a légeso katarhális bajainál: torok- és gégefoktatárhussnál majdnem kizárólag a német Selters-vizet használták; utóbbi években az ilyen bajoknál sűrűn használják a rohási *Styria-forrásvizet*, még pedig a legjobb sikerrel. A Styria-forrárviz használata olyan, mint a Selters-vízé. Langyos tejjel vegyítve isszák. Ajánlatos azoknál naponta néhányszor langyos Styria-forrásvizet gargalizálni, ami az eddigi tapasztalatok szerint lényegesen előmozdítja a kúra eredményét.

— Kisiklott tehervonat. Tegnap este egy Szolnokról érkezett tehervonat kisiklott a vákosi rendező-pályaudvaron. A baleset emberéletben nem tett kárt. A kisiklott és többekévé megrongált kocsi eltorlaszolták a szolnoki vonalat és ezért a vonalon a személy és podgyászforgalmat átszállással, illetve áthordással tartják fenn. Smigoru vizsgálat indult meg.

— Az osztályorsjáték húzása. Az osztályorsjáték mai húzásán tízezer koronát nyert: 28985 41575 98493; *kétszer* koronát: 4670 5066 19378 24228 29798 41740 49542 50132 54335 54503 61696 64561 65749 70483 70969 70138 70218 73697 76820 88395 90830 94438 101916 106705; *eser* koronát: 2890 6165 7181 8409 8410 12111 12275 12301 18649 20746 27179 28550 33882 36631 37248 41167 41618 49100 50196 51795 52659 51321 56073 59561 61245 61461 64171 66166 66700 66623 67971

73266 74127 76156 81324 87411 88632 88790 92692 92004 94733 97485 98669 98126 99020 104098 106209 107410; *ötszáz* koronát: 2484 2068 3984 5392 6026 10446 11224 11535 12003 13588 13842 14730 15094 16103 17018 21421 24126 24433 27218 28503 28009 29694 31942 36853 37334 41365 42650 45443 46960 46441 48898 49370 49655 49077 49171 50079 51582 53084 54380 56427 56228 57945 57321 60986 61710 61633 61773 64136 64141 69569 73912 73473 75322 77092 78842 79391 80008 82893 86923 86103 93215 94992 95792 97146 101428 102489 103854 103233 103016 105176 105730 106163 108115.

— *Kiss szerencsése nagy!* Vásároljon osztályorsjegyet *Kiss Károly* és *Tarsa bank*-házánál, Erzsébet-körút 19. szám alatt.

Spanyol rablóbanda kezében.

(Egy budapesti vendéglős kalandja Madridban.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 10.

Spanyol szélhámosok, csalók már évek óta valóságos elárasztják leveleikkel Magyarországot. A legfrábbalabb meséket találják föl leveleikben azoknak a magyar embereknek, akiknek címét valami uton-módon megszerzik, hogy miként juthatnak pár ezer forint árán mesés vagyonhoz. A levél írója — mint leveleiben mondja — rendszeren a börtönben ül, mielőtt azonban oda jutott, nagy összeg kincset rejtett el itt vagy ott, amelynek megszerzéséhez kéri a címzett anyagi támogatását. A legtöbb ember egyszerűen nevet egyet a spanyol szélhámosok levelén, akadnak azonban mégis egyesek, akik felülnek a csaló-bandának s keservesen fizetik meg naivságuk árát. Legutóbb egy köztisztelőben álló budapesti vendéglős ment így lépére és csak a különös véletlennek köszönheti, hogy épkezélab került haza Madridból, a szélhámosok és világszalok házájából.

(A bankár ur levele.)

Elked Antal, a budapesti vendéglősök vezetője, akinek a Kecske-méti-utca 14-ik szám alatt van a vendéglője, járta meg legutóbb a spanyol szélhámosokkal. *Elked Antal* szeptember elején Madridból egy német levelet kapott. A levélben körülbelül a következők voltak:

— Sohasem hallotta én még a nevémet. Fél világ van közöttünk s így csodálkozni fog azon, hogy én önnel irok, de az isten meg fogja áldani, ha megvált engem a kínos bizonytalanságból. Hamis bukás miatt be vagyok börtönözve. Mielőtt azonban elfogtak volna, vagyonom tekintélyes részét sikerült megmentenem. Ez az összeg majdnem egy millióra rúg. Én a börtönből nem mehetek vagyonom után, azért keresem az ön barátságát. Megjegyzem, hogy ne tartson szélhámosnak, mert teljes garanciát nyújtok önnel arra nézve, hogy míg mindenről személyesen meg nem győződik, egy fillért sem kell reszkiroznia. Ha beleegyezik tervembe, küldje el a következő táviratot: *Enrique Tello 12 serrano 12 Madrid. Adresse richtig. Elked.*

Aláírva: A. E.

U. i. Ezt a levelet nem én irtam. Ha majd megismerjük egymást, mindent bővebben megmagyarázok.

Elked eleinte nem sokat törődött a levéllel, de azért pusztá kíváncsiságból mégis feladta a kért táviratot Madridba.

Öt nap múlva újabb levél érkezett a címére Madridból, most már más írással. A levél tartalma körülbelül a következő:

— Megkaptam táviratát. Ön beleegyezett tervembe; fogadja érte forró hálámát és köszönetemet. Most már elmondok valamit az életemről is. Bankár voltam Barcelonában. Jól jövedelmeztem az üzletem, de a nagy háztartás — 14 testvéremről kellett gondoskodnom — meg a szerencsétlen spekulációk a tőnk szélre juttattak. Mielőtt azonban csödbe kerültem volna, 800.000 frankot sikerült megmentenem. Ebből 800.000 frankot beletettem az utazóládámba s Barcelonában feladtam Lyonba, mert szökni akartam Franciaországba. 40.000 frankot pedig minden eshetőségre a Berlini bankban helyeztem el, úgy hogy azt Bécsben és Londonban is felvehessem. Az erről szóló csek a készitásként van. Szökésem nem sikerült, a határnál letartóztattak s a tászkámat a csekkel együtt elvették. Három évi börtönre és 10.000 pezeta pénzbírságra ítélték. A bírságot kifizetni nem tudom s így most tászkámat a csekkel együtt elárverezték, ha ön nem segít rajtam. Spanyol emberben nem bízom. Van itt a börtönben egy előkelő magyar mágnás fogolytársam, akinek elmondtam bajomat. Ő ajánlotta önt nekem, mint

aki derék ember és sok jót tett már az életben. Első leveletem is ez az ember írta önnel, aki különben jó ismerőse.

Minden tekintetben a legnagyobb garanciát nyújtok. Jöjjön el Madridba. A fogházor, akit lekenyeréztem, megmutatja önnel a ládákat s az abban lévő csekket a 40.000 frankról. Táviratozzon azután Berlinbe és Lyonba, hogy igazat mondok-e s ha meggyőződött arról, hogy minden szavam valóságos, utazzék el hű szolgálommal, *Enrique*vel Berlinbe és Lyonba, szereze meg a pénzemet és azt egy harmadának 270.000 franknak a levonásával — ami az öné — adja át szolgálomnak, aki azt híven megőrzi nekem. Megjegyzem, hogy a dolgot szeptember 30-áig el kell intézni, mert mindkét tászkámat elárverezik, ha a 10.000 pezeta pénzbírságot ki nem fizetem.

Aláírás: *Antonio Ramos.*

A levélhez mellékelve volt egy törvényszéki ítélet, amely szerint *Antonio Ramos* a madridi elsőfokú bíróság hamis bukás miatt háromévi börtönre ítélt. Az ítéleten a következő pecsét: *Tribunal de I. instancia Madrid.* Aláírás: *El presidente Juan Ruiz Garcia. El secretario Dias Lafuente.* Mellékelte még *Antonio Ramos* ur egy bűnügyi leltári bécát is a készitáskájáról. A bécán a következő feliratu pecsét volt: *Depositaria judicial Madrid.* Aláírás: *El depositario Carlos Serva.* Egy újságszelvény is volt még mellékelve a levélhez, amelyben *Antonio Ramos* bankár bűnpörének a tárgyalása volt leírva.

Elked, miután átvizsgálta a levelet s az irásokat és tárgyalat ügyvédjével, *dr. Hartman* Elekkel, ennek tanácsára vonatra ült és Madridba utazott. Családjának azt mondta, hogy spanyol borokat meg vásárolni. Utközben a spanyol határon megismerkedett egy *Irsay György* nevű magyar emberrel, aki New-Yorkban él s a New-York 29 Broadway, Interborough Nov. Co. egyik főtisztviselője. *Irsay György* Albert-Irsáról vetődött New-Yorkba s most üzleti ügyekben utazott Spanyolországban. *Elked Irsay*nak is azt mondta, hogy spanyol borokat akar venni Madridban.

Beszélgetés közben *Irsay* felemlítette *Elked* előtt, hogy gyakrabban utazott már Spanyolországban és több magyar emberrel találkozott, akiket spanyol szélhámosok oda csaltak nagyhangú ígéretekkel és kifosztották őket. Erre már *Elked* is bizalmasabb lett és bevallotta, hogy ő is egy ilyen levelel meghívásra utazott Madridba, da — mint mondta — az ő emberei tisztességes emberek, mert egy fillért sem kérnek előre és minden okmányokkal igazoltak. *Irsay* azt a tanácsot adta *Elked*nek, hogy azonnal forduljon vissza s be se tegye a lábát Madridba, mert pórul jár, de mivel *Elked* erre nem volt hajlandó, ajánlott, hogy elkísérje Madridba. *Elked* ezt szívesen elfogadta.

(A hálóban.)

A madridi állomáson már várta az érkezők *Enrique*, a hűséges szolga s kocsi a *Viktoria*-szállóba vitte őket. Itt *Enrique* újabb levelet adott át *Elked*nek, a következőket írta *Antonio Ramos* a börtönből:

— Nagyon örülök a megérkezésének. A fogházfelügyelő ma reggel 9 órára adott engedélyt, hogy ön meglátogathasson a börtönömben, de ez az idő már elmult s így a személyes találkozás lehetetlen. Ide mellékelve küldöm a táviratszevegeket, amelyeket küldjön Berlinbe és Lyonba, hogy állításom valóságáról meggyőződjék. A két távirat szövege a következő:

Berliner bank: 7865. szám alatt van-e 40.000 frank *Ramos* néven a bankban? Válasz: *Anton Elked, Hotel Viktoria, Peligros 3. Madrid.*

Bahnhof Vorstand Lyon: Antworat telegrafisch *Anton Elked, Hotel Viktoria Peligros 3. Madrid* ob Koffer aufgegeben 10-ten Juli 1904. in Barcelona auf ihren Bahnhofflager, und bitte die Nummer aufzugeben. *Ramos.*

A kézi tászkát — írja tovább *Ramos* ur — a fogházor egy kávéházban megmutatja önnel, ahova majd elvezeti hű szolgálom, *Enr. i.e.*

Antonio Ramos.

Irsay György erre újra figyelmeztette *Elked*et, hogy be fogják csapni a spanyolok, da *Elked* nem hitte el neki ezt még mindig. Kijelentette azonban, hogy a 10.000 pezeta nem adja át a fogházornek, hanem egy madridi bankban deponálja. *Enrique*, a hű szolga ebbe beleegyezett s elment, hogy feladja a táviratokat. Nemcsakára meg is hozta a táviratokról szóló, rendezen kiállított feladó vévényeket. Hozott azonban egy újabb levelet is *Ramos* bankártól.

— Nagyon csodálkozom — írja utjabban Ramos — hogy ön nem egyedül jött, hanem egy franciával. (Irsay Györgyöt franciának nézték a panyol szélhámosok.) Ön nekem diszkreáció fogalomból és a világról se szólni neki az én ügyemről, mert minden el van veszve. A kávéházba, ahol a fogházörrel találkozni fog, egyedül menjen el.

Elked a levelet megmutatta Irsaynak, aki arra intette őt, hogy a világról se menjen találkozóra a kávéházba, hanem inkább rendelje a fogházörrel a Viktória-szállóba. Elked ebbe bele is egyezett, de nemsokára maga a fogházör jött egy levelet is Ramos bankártól.

— Óva intem önt, — írja a fogházör Ramos — hogy vigyázzon még erre a fogházörre is. Addig a világról se fizesse ki neki a 10.000 pezétát, amíg meg nem mutatta önnek a táskát és a csekket, mert ez is becsaphatja önt. — Ramos.

Erre a levélre már vakon bízott Elked az ő panyol barátaiiban. Amikor Irsay megkérdezte tőle, hogy mi a szándéka, így felelt:

— Nagyon tisztességes emberek. Minden képtelenséget elszaltatja egy levél, amit most kaptam Ramostól. Különben a fogházörön is meglátszik, hogy nagyon drukkol az egész dologtól. Ugy lát-szik, ez az első kísérlete.

Irsay még mindig le akarta beszélni Elkedet arról, hogy elmenjen a kávéházba s Elked már hajlott is Irsay szavára, amikor egy távirat-kézbesítőt a következő két táviratot adta át neki:

Elked, Hotel Viktoria, Peligros 3. Madrid. — Madrid, Berlin. 354. 22. 28. 11. 55. v. Check Nr. 7865 von Franken 40.000 bezahlen wir dem Überbringer aus Direktion Berliner Bank. Klein.

Elked, Hotel Viktoria, Peligros 3. Madrid. — Madrid, Lyon. 314. 20. 28. 11. 20. Mat. Oui malle numero 49 se trouve en depot cette gare. Chef gare, Sernd.

(A rablók kezében.)

Elkedet erre már nem lehetett lebeszélni arról, hogy elmenjen a kávéházba. Délután félháromkor indult el a Viktóriából Enriquekel, a hü szolgálva. Irsay mintegy száz lépés távolságból követte őket. Zeg-zugos utcákon át vezették Elkedet egy kávéház felé. Utközben Irsay észrevette, hogy Elkedet is állandóan követi 5—6 ember s az ő nyomában is körülbelül ugyanennyi jár. A kávéház előtt, amint éppen be akartak lépni, Enrique, a hü szolga hátranzott s amint meglátta Irsayt, egyet füttyentett s a következő pillanatban erősen mellbe lökte Elkedet, úgy hogy az egy ott álló fiakkal karjaiba esett. A fiakkal, aki cinkostársa volt a rablóknak, már a kocsijába akarta tuszkolni Elkedet, amikor ott termett a hatalmas termetű Irsay, egyik kezében a félelmetes boxerral, másikban meg revolverrel s az összegyülekezett tíz-tizenkét embert szétverve Elkedet egy másik kocsiába tuszkolta és hazahajtatott vele a Viktóriába.

Alig érték azonban szobájukba, három ember állított oda be utánuk. Közük volt az egyenruhás fogházör is, aki a 10.000 pezétát követelte, mert őt ugyanis elcsapják a hivatalából. Elked erre kijelentette, hogy ő a pénz deponálta egy madridi bankban. Nagy veszekedés után Irsay kituszkolta a három embert a szobából s bezárta az ajtót. Erre már ott termett a vendégfogó is egy egész sereg emberrel s elkezdtek az ajtót döngötni. Irsay kijelentette, hogy aki betöri az ajtót, azt lelövi, s figyelmeztetésül bele is lőtt az ajtóba. De a rablók még így sem tágitottak s most már az erkély felől akarták megostromolni a szobát.

Már a legkínosabb helyzetben voltak, amikor szerencsére a szálló elé érkezett Irsay tolmácsa az Embarradore-szállóból. A rablók ezt is észrevették s egy-egy üldözőbe vette, de a tolmácsnak sikerült elmenekülni s rendőri segítséget hozni. A rablók ekkorra már eltűntek. Egyedül a vendégfogó volt ott, aki a rendőrnél azt mondta, hogy hallott ugyan valami veszekedést, de az szót sem érdemel. Irsay az egész dologról jelentést akart tenni a rendőrségnél, de ezt Elked nem akarta megengedni, mert félt, hogy úgy nyilvánosságra jut a dolog.

Az Embarradore-szállóbeli tolmács azután felvilágosította őket, hogy csak Irsay éleslétása mentette meg Elkedet a veszedelemtől, mert a szélhámos banda a kávéházban rendszeren álompórt kever az áldozata italába s azután kifosztja. Elveszik minden pénzét, irását, amivel igazolható

magát s azután kocsin kiszállítják a város végére, ahol a rendőr akad rá. Mivel igazolni nem tudja magát, a rendőrségre kerül, ahol hetekig tartják elzárva, amíg hazájából megérkezik az igazolás. Különben a vendégfogó, a kávéházas, a fiakkal, a postatisztek mind egy bandába tartoznak s így sikerül áldozataikat lépre csalni.

Elked a nagy kaland után szeptember 26-ikán érkezett haza Budapestre s talán még ma is emlékezik madridi utja felett, amelynek következményeitől őt Irsay éleslétása és bátorsága megmentette.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A Királyszínház pénteki ujdonságából már az utolsó házi főpróbák folynak. Fedák Sári és az őt kísérő nyolc amerikai leány táncos játékaival s a második fülvönás vírágos-fínáléja különös hatást ígérnek. A törvénnyelten apa főbb szerepeinek kiosztása a következő:

Szántó — Németh József, Teréz — P. Tár-noki Giza, Ernő — Papp Miska, Józsa Menyhért — Vágó Béla, Klára — Erdei Berta, Brunner — Körmendy, Brunner — Alpár Irén, Ella, leányuk — Fedák Sári, Mária — V. Szathmári Zsuzsa, Mici — Tesztory Julia, Gigi — Magay Anna, Felhő gróf — Szomori Miklós, Szobalány — Csatai Janka, Pincér — Bársy István.

A törvénnyelten apa bemutatójáig kétszer, kedden és szerdán lép föl Káry Klára és mindkét-szer a Szép mosóné Lurettjét, ezt a remek szerepét játszsza, amely iránt a közönség érdeklődése oly rendkívüli, hogy a darab legutóbbi vasárnapi előadásán az összes jegyeket már kora reggel elkapkodták. A bemutató előtti napon, csütörtökön Silvain és társulata játszik a Le père Lebonnardban.

SPORT

* A budapesti löversenyek. A holnapi tizenegyedik versenynappal véget ér a budapesti őszi meeting és azután a téli pihenő előtt még csak Bécsben, utóbb pedig Alagon fognak küzdeni a teliverek. A lovaregylet gondoskodott róla, hogy a befejező napnak is juttasson egy érdekes futamot, hogy a bucsuzásra mentül nagyobb számu közönség legyen jelen. Az utolsó nap főszáma a Lovaregyleti díj, melynek 2700 méteres távolságán igen jó teliverek mérhetik össze erejüket.

Típjaink a mai napra a következők:

- I. Mindjárt—Nyalka.
- II. Wonder—Senki többet.
- III. Macdonald—Rhodope.
- IV. Likypia—Katus.
- V. Dulosás—Mind me.
- VI. Tyrann—Ez az.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Pétóvár, október 10.

Az orosz távirati ügynökség levelezője jelenti Mukdenből mai kelettel: A japánok arra számítanak, hogy e hó 14-ig a soraikban támadt hézagokat tartalékosokkal kitölthetik. Inkaun át 15.000 ember erősítést kaptak és a legközelebbi napokban még három hadosztályt várnak. Port-Arthur szárazföldi blokádja gyengült.

Tokio, október 10.

Hire jár, hogy a japánok legutóbb a tüzelést a szárazföldi és a tengeri oldalról Port-Arthur nyugati kikötőjére összpontosították, hogy az orosz hajóhadat megsemmisítsék és sikerült nekik három hajót, melyeknek nevét és jellegét még nem ismerik, elsüllyeszteni.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Péksegédek rabló-társasága. A Budapesti Sütök Önképző- és Szakegyesületében három péksegény: Kardos Károly, ennek öccse,

Bálint és Schweitzer István egy szép napon elhatározták, hogy kirabolják özvegy Lengyel Istvánét, akinek a Hajtsár-uton volt pékműhelye. Kardos Károly az öreg asszonynál szolgált mint az üzlet vezetője s így ő tudta legjobban, hogy miképpen lehet keresztülvinni a rablást. Május 21-én, miután készen voltak a tervvel, éjnek idején a fiatal Kardos és Schweitzer belopódtak Lengyelné házába. Kardos Károly már előbb hazament s nyitva hagyta a szobára nyíló ablakot. Így bejutottak a rablók a szobába, ahol Lengyelné és Kardos Károly szoktak aludni. Az üzletvezető természetesen csak szinlelte az alvást, valójában pedig várta, hogy mi fog történni. A két elvetemült legény nekirontott az öreg asszonynak és fojtogatni kezdték. Elkecseregett küzdelem fejlődött ki közöttük; az asszony lármáznál kezdett, segélykiáltásokat hallott, mire a rablók megfutamodtak. A rendőrség másnap megindította a vizsgálatot s ekkor leleplezték a bandát s vallatásra fogták őket. Mindhármán beismerő vallomást tettek s ez alapján vád alá helyezte őket a törvényszék. A péksegédek bünygyét ma tárgyalta a bíróság Zsitvay Leó elnöke mellett. A vádlottak konokul tagadták, mintha ők rabolni akartak volna s végül detektív-mesének minősítették az egész ügyet. A rendőrség előtt tett beismerő vallomások s a tanúk nyilatkozatai azonban kétségtelen bizonyosságot szolgáltatnak bűnöségük mellett. A perbeszédek után az esküdtek bűnösnek mondták ki Schweitzer Istvánt és Kardos Károlyt a rablás kísérésében mint tettestársakat, Kardos Bálintot pedig mint bűnsegédet. A verdikt alapján Schweitzer Istvánt kétévi és hathavi, Kardos Károlyt egyévi és hathavi, Kardos Bálintot nyolchavi börtönre ítélté. Mindhárom elítéltnél négy hónapot kitöltöttnek számíttanak a vizsgálati fogsággal.

Nyiltér.

Szövetkezeti leszámítoló egyesület m. sz.

Budapest, IV., Váozl-utca 37. sz. (Mercur-palota.)

KÖLCSÖNÖKET nyújt előnyös visszafizetési módokat mellett.

LESZÁMITOL váltakozó és nyílt számlákveteléseket.

Fizetésre előleget folyósít.

Biztosítéki alapra nincs levonás.

Utánfizetési kötelezettség nincsen.

Tökeviszafizetésnél bármikor kiéphet, a bekezesett teljes összegért visszakapja.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Plymouth, október 10. (Reuter.) Az ideérkezeti Kaiser Wilhelm II. gőzös jelenti, hogy Ratzenhofer Gusztáv osztrák-magyar altábornagy New-Yorkból hazautaztában vesebaj következtében meghalt. Holttestét Bécsbe szállítják.

Apponyi fogadása elmarad.

Pozsony, október 10. Az Országos Nemzeti Szövetség küldöttei Eberhardon voltak Apponyi-nál, hogy meghívják a tisztelekre tervezett fogadtatásra. Apponyi kérte az ünnepélyes fogadás mellőzését s ezért a fogadás elmarad és a Nemzeti Szövetség egy kisebb küldöttség útján a képviselőházban fogja üdvözölni Apponyit.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 10. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Eladatott buza, tiszavidéki 10.70—11.15 K. Rozs 7.80—8.— K. Árpá 8.80—9.75 K., Tengeri 7.65—7.85 K. Cinquantin 8.20—8.60 K. Zab 7.05—7.60 K.

Bécs, október 10. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 671.25. Magyar hitelrészvény 780.50. Bécsi bankgyesület 283.75. Union-bank 549.—. Länderbank 538.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 652.—. Déli vasút 86.50. Elbavölgyi vasút 422.—. Északnyugati vasút-részvény —.—. Dohányrészvény 348.—. Rimanurányi vasút 525.—. Alpesi bányarészvény 478.25. Májusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.90. Osztrák koronajáradék 98.05. Lombard —.—. Török sorsjegyek 133.25. Német birodalmi márka 117.50—117.45. Napoleon d'or —.—.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irtá: Mrs. EVANS WILSON.

(16)

Összegyűrte a rózsaszínű levelet és eldobta, mint valami utálatos férget.

— Mrs. Waul — szólott aztán megváltozott hangon.

A tisztos matróna kötésével a kezében, pápazsemével az orrán közelebb lépett.

— Kérem, fogasson be.

Camil Laurance, aki soha életében így nem volt még megalázkodva, talpra próbált állani.

— Száműz, mint olyat, aki méltatlan arra, hogy ön mellett legyen — suttogta — és én elismerem ítélletének az igazságosságát, vádolva gyöngeségemet, amely arra vihett, hogy önt megérintsem. Kérve kérem, higgye el nekem, hogy még sokkal nagyobb tisztelettel távozom öntől, mint amilyennel idejöttem. Megbűntetett, hagyja meg legalább azt a vigaszt nekem, hogy ön nem vet meg s azt a lehetőséget, hogy a barátságát kiérdemelhessem, amely nekem olyan végtelenül becses.

Olyan közel állott Mrs. Ormehez, hogy láthatta, amint Laurance halántékán a kék erek vonaglottak, hangja, amelyet egykor annyira szeretett, a szívébe lopódzik, az a vágy, az az örült, erőszakos sóvárgás fogja el, hogy a keblére omoljon — nyugalomra.

A fájdalommal övezte, amelyet következett esztendeiben keservesen bánta meg, hogy a vak, fékezhetetlen bosszu ezen a napon visszatartotta.

Camil Laurance látta, hogyan nyílnak meg a halvány ajkák, de egyetlen hang sem foszlott le róluk.

— Ne száműzzen végképpen a kebeléből, — esedezett újra — adja meg nekem azt a kegyet, hogy néha-néha láthassam, engedje, hogy meggyőzzem...

— Erdemes-e a fáradságra — felelte Mrs. Orme valami ingerült nevetéssel, amely különösen bántotta Laurancera.

Halványaság öntötte el a hirtelen az arcát, udvariasan meghajolt.

— Kívánsága parancs, asszonyom; Camil Laurance sokkal büszkébb, semhogy hódolatát, jelenlétét egy hölgyre ráerőszakolja. Van szerencsém magamat ajánlani.

Szép fejét meghajlítva, távozott, különbül, mint egy király, inkább, mint száműzött, aki bizonyos abban az ellenállhatatlan ígészetben, amelyet lényei mindazokra gyakorolni szokott, akiket le akar bilincselni.

Mikor felsései elhangzottak, Mrs. Orme a szomszédos szobába támogett és bezárta maga mögött az ajtót.

A játéknak vége, az idegek feszültsége, fejről, szívről a nyomás, az emelkedésnek kötelekei egyszerre, erőszakosan szétfoszlanak. A színészről eltűnt a nő, a fájdalomtól gyötört, gyöngye nő tehetetlen zokogással öszereskedt.

— Férjem! — jajdult fel. — Az én férjem, nem amazé, gyermekemnek apja, ő Camil, én szeretett férjem!

NYOLCADIK FEJEZET.

A tikasztó augusztusi nap hanyatlak. A napóra éreujja lassan közeledik az ötödik óra felé, minél magasabba emelkedik a hőmérő higanyoszlopa, annál mélyebben csökken annak a kis gyülekezetnek az áhitata, amely a délutáni istentiszteletre verődött össze.

A parókián szomorú nap volt az. Hargrove doktor derüs nyugalma és Ernő csöndes önuralma nem ért semmit sem, hiábavalók voltak a hősi erőfeszítések, amelyekkel könnyeiket visszaakarták szorítani, a bánatot nem lehetett elzavarni.

Amikor a nap leáldozott, a család egybegyűlt a verandán, Reginát az ő gyöngéd tapintata visszatartotta ettől az áhitatos együttől.

Cézár kiedretében a cédrusfasorban járt, amely a temetőhöz vezetett.

A sirok között, akár csak egy kő, „Sursum corda“ ott állott a helység temploma. Öreg nyárfák díszes kettős sora határolja a széles kölép-csőkhöz az utat, körökörül virágoznak és illatoznak a zöld halmok, amelyek ünnepies csöndben emelkednek a magányos templom körül.

A négy év alatt, melyet Regina a parókián töltött, az elhunytak békés nyugvóhelye, kedvenc helyévé lett. Őt nem bántja az irtózat a siroktól, sőt csaknem szeretetteljes kegyeletet érez a halottak nyugvóhelye iránt.

Ezen a napon különben, inkább, mint valaha áhitott a csöndre, hogy egészen mélabus lelkiállapotának szentelhesse magát.

Hogy a tikasztó hőstől szabaduljon, amely még a templomot is mintegy forró lehelettel borította be, fölment az orgonához s a nyitott ablakhoz ült. Cézár kiűn heveredett le az ablak alatt.

Mélyen nyugaton, a magas, tarka ablak mögött, a szöszekkel szemben a nap, mint valami Cyklopsz-szem égett, sugarai bereztek a színekben izzó képekre.

Ott ült Regina s abban a sajtáságos lelkiállapotban, amely az érzékeny természeteket a közeledő vihar előtt elfogja, engedte át magát szomorú gondolatainak.

Csak ma jutott annak a tudatára, hogy mennyi boldogság és öröm járt ki neki, azoknak a részéről, akiket most elveszít majd.

Ha Lindsay Ernő sokkal idősebb volt is Regináé, mégis meg volt az a tehetség, hogy teljesen bele élje magát gondolatvilágába, gyermekes szeszélyeit türelmesen számon tartva, tanulmányában segítse, úgy hogy a leány azzal az elfogulatlansággal érintkezett vele, mintha a bátyja lett volna.

Anya mellett Regina szívében a jóbarátának jutott a legmelegebb érzés. Tiszteletreméltó nevelője és kedves nővére iránt hálás hódolattal és bámullattal adózott, Ernő irányában azonban valami gyöngéd ragaszkodást érzett, amely az elvált roppant fájdalmast tette. Arra gondolva, hogy a válás esetleg örökre szólhat, a maga jövőjét is rendkívül szomorúnak, borusnak látta.

Végre lehanyatlott a nap, a templomablak izzása elmúlt, a madárkák félenken suhantak a lombátrák közé.

Halk dörgés remegtetti meg a forró levegőt, mind közelebb jön a zivatar, a szél, amely eleinte csak zümögve járt, csakhamar viharos erőre kap és rázza a fák koronáit. Két hölgy, mély gyászban, akár csak két fekete kísértet egy szárkofág körül foglalatokodott, virággal ékesítették, de most megakadnak a közeledő vihar elől, Regina egymagára marad, egymagában fájdalommal.

— Indiába megy, talán örökre — ez az ő fájdalommal telt szívének alapgondolata.

— Indiába megy — mintha ez volna rémes betűkkel az izzó alkonyégre írva, mintha ez remegne át a halottak városának közböreiben.

Cézár hirtelen fölemeli a kezét és sajtáságosan szimatol.

Regina óvatos lépteit hall a kavicsos uton és Hannah halk hangját.

— Nem mondtam meg neked, mert magamnak akartam megtartani a hasznát, örködtam, vártam és dolgoztam, ameddig csak lehetett, de most már nagyon öreg vagyok.

— Miért nem adad el már régen? — kérdezte egy nyers férhang. — Az öreg generális bizonyosan sokat adott volna ezért az irásért.

Regina előre hajlik, Hannah, az öreg cseléd közvetlenül az ablak előtt beszél egy férfival, akinek vörös, puffadt arca az iszákost árulja el, de azért régi szépségnek a nyomait is mutatja.

— Nincs nálam — felelte Hannah. — Évekig nyugtalanított a súlyos gond ezért a papirosért, husznál többször is másfél dugtam. Ha a generális nem fizet jól, halálra emészttem magamat azért a bűnért, amelyet elkövettem. Világéletemben emelt föl állhattam az emberek elé, de amióta a cindobozt elloptam, úgy nyom a lelkiismeret és gyáva vagyok.

— Ej, ugyan ne képezlődjél, anyó, ha már te is így beszélsz, mit szóljak én: nem követtem-e én el még rosszabbat? És még sem bánok meg semmit, ha Berthán megboszulhatom magamat.

(Polytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

Az Osztrák-Magyar Bank. Az Osztrák-Magyar Bank állása október 7-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.728.401.000 korona (— 36.270.000 korona). Érekesztlet 1.507.843.000 K. (— 3.554.000 K.). Leszámlítási tárca 434.032.000 korona (— 6.744.000 K.). Lombard-kölcsönök 45.428.000 korona (+ 424.000 korona). Adómentes bankjegytartalék 176.688.000 korona (+ 32.719.000 korona).

A budapesti áru- és értéktörzsde nagteremben ma délután négy órakor királyhalmi Neumann Miksának, a törzsde alelnökének elnökletével szakértekeltek volt az áruüzleti szokások gaborára vonatkozó különös határozatai 6-ik §-ának kérdésében, amely a minőségi súly hiányának bonifikációjáról szól. Az értekezleten jelen voltak Klein Gyula törzsdetanócos mint előadó, Atzél Géza (országos magyar kereskedelmi egyesülés), Auer Róbert, Backer Emil (magyar fővárosi malom-egylet), Enyedi Simon, Geiger B. Zsigmond, a törzsde alelnöke, Harsányi Oszkár (magyar mezőgazdák szövetsége), Herzfeld Frigyes, Herzmann Bertalan és dr. Kohner Adolf törzsdetanócosok, Schrecker Samu (vidéki malomegyesület), Strasser Alfréd törzsdetanócos, Szilassy Zoltán (országos magyar gazdasági egyesület), Vágó József (leszámlító- és pénzváltóbank) és Weisz Károly törzsdetanócos. Az értekezleten behatóan megvitaták a kérdést, amelyről most már a törzsdenek az áruüzleti szokások átvizsgálására kiküldött bizottsága fog az értekezleten elhangzott nézetek figyelembevételével foglalkozni.

Magyar Jelzőlog Hitelbank. Beck Nándor udvari tanócos, a Magyar Jelzőlog Hitelbank elnöke megérkezett párisi utjáról, ahol — mint értesülünk — a bank francia csoportjánál újolag 10 millió frank 3 1/2%-os községi kötelezést sikerült fix elhelyezésre hozni. Az elnök távolléte miatt elhalasztott félévi mérleg-ülés holnap délután tartatik meg.

A törke hivatása az iparfejlesztésben. Ilyen címmel dr. Soltész Adolf, a kiváló publicista fölvilágosít tart az Országos Iparfejlesztési szakosztályainak 13-iki együttes ülésén. Az ülés délután hat órakor kezdődik.

Háziallataink teletetése. A földmivelésügyi miniszter Háziallataink idei teletetése című füzetét bocsátott ki, amelyben felhívja a gazdaközönség figyelmét azokra a módzatokra, amelyek mellett a mai takarmányszűk esztendőben a gazda állatjait kitelteheti. A füzet ismereti mindazokat a növényi részeket, amelyek szükség esetén takarmányul felhasználhatók, s azokat a módokat, amelyek mellett a máskor fel nem használt termékekből is megfelelő takarmányt lehet készíteni. Emellett ismereti a különféle póttakarmányokat, olajpogácsákat stb. s különféle jó tanácsokkal szolgál arra nézve, hogyan lehet a takarmányhiány miatt állatállományunkat fenyegető veszélyt elhárítani. Ezt a füzetet nagyobb számban megküldték a vármegyei és városi törvényhatóságoknak, a gazdasági egyesületeknek, gazdaköröknek és gazdasági tudósítónak a gazdaközönség közt leendő szótosztás és kitanítás végett. A füzetet, míg a készlet tart, a földmivelésügyi miniszterium kiadóhivatala is bárkinek díjtalanul megküldi, aki ezért egyszerű levelezőlapon a földmivelésügyi miniszterium kiadóhivatalához fordul.

A Nemzeti Baleset-biztosító Részvény-Társaság folyó év szeptember havában 703 balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálraestére 6.657.343 korona, rokkantság esetére 7.434.510 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 3.086 korona napi kártalanításra biztosított összegről szólnak. Nevezett társaság a folyó évi január hó 1-től szeptember hó végéig terjedő időszakban 7098 ajánlatot kötvényszerített és pedig 75.622.796 korona halálraestére, 86.115.256 korona rokkantság esetére és 34.943 korona mulékony munkakeptelenség esetére biztosított összegekkel. Fennállása óta a társaság balesetekért 6.184.874 korona 93 fillér kártérítést fizetett ki.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.) Hozatalaink ma kielégítő voltak és jó vételvedk mellett gyors elhelyezésre találtak. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: Husfélék: Vidéki marhahus eleje 50—70, hátulja 60—80 koronát jegyzett 100 kilónként. Öltött borjúk bőrből hosszan mérve súlylevonás nélkül 80—106 fillérrel voltak a forgalomban

kilonként, minőség szerint. Lehuzott sertésbusz 100—112. sertések szalonnával. I. rendű 108—116, II. rendű 100—104 fillér kilonként. Szépen tisztán kezelt szopós malacok kilója 130—150 fillér. — *Tojásban* változatlanul csendes az üzlet, ma I-ső rendű friss tejt árú 80—84 koronát jegyzett eredeti ládánként, minőség szerint. — *Tejtermékek*: I. szövetkezeti tejavaj 1.70—1.90, jó friss főzővaj 140—150 fillér, friss tehéntúró 10—14 fillért jegyzett kilonként minőség szerint. — *Vágott baromfi*: Vágott ludakban ma kisebbek voltak a hozatalok és I. rendű szépen tisztán kezelt hizott ludak kilója 104—112 fillérrel kelt el minőség szerint. Szép pontlardo keresettek. — *Vadfélék*: Szarvas 50—52, dámvad 70—80, vaddisznó 70—90, óz 120—130 fillér kilója, fogoly párja 200—220, fácán párja 500—560, nagy nyulak darabja 220—240 fillér. *Gyümölcsfélék*: Szőlő ma nagyobb tételekben érkezett és ma chassellás 40—48, passatutti 60—64, muskatály 50—56 fillért jegyzett kilonként. Rétes-alma 14—18, törökbalint 16—28, ponylik 10—14, sóvári 10—16, pármén 18—20, arany ranett 20—30, piros ranett 18—26 fillér kilonként minőség szerint. Kálmán-körte 20—28, császárkörte 24—40, vajkörte I. rendű 40—50, II. rendű 20—30 fillér kilója. — *Burgonya*: fejlett, változott egészséges sárga 8—9, rózsza 6.50—7.50 fehér 5.60—6.50 korona métermázsánként vaguontételben.

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 51.50 korona pénzben, 52.50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentált készáru 54.— korona pénzben, 54.40 korona áruban. **Sertés-konsumvásári jelentés.** (A székesfővárosi sertésvásár és közbizottság intézése.) Október 10-én. Főhajtás összege 488 db sertés, — darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 181 darab sertés, 73 darab süldő, összesen 669 darab sertés, 73 darab süldő. Eladott 626 darab sertés, 73 darab süldő. Eladatlan maradvány 43 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata lanya. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 94 — K.-ig, II. rendű 230—350 kilogrammig fillérig, II. rendű selejtezett fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 96—100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 90—94 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig fillérig, süldő 80 — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban értendők.

Bécsi vágómarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásár-csarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 2932 db magyar, 441 db galíciai, — drb bukovinai, 621 drb németországi, összesen 3994 darab szarvasmarha.

Árak: kilogrammonként élsúlyban magyar hizóökr 52—72 fillér, I. rendű minőségű 78 — fillér, kiv. — fillér, II. minőségű — fillér, kiv. III. minőségű — fillér, galíciai hizóökr — fillér, I. minőségű 64—76, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizóökr — fillér, I. minőségű 88 —, kiv. — fillér, lelegeje 81—90 fillér, II. minőségű 62—80 fillér, III. minőségű — fillér. Silányabb minőségű hizóökr — fillér, parasztókr — fillér, legelő ökr — fillér. Bika 54—72 K., kivételesen — 75 K., tehén 54—72 K., kivételesen — K., bivaly 34—50 K. Az árak métermázsánként, élsúlyban értendők, fogyasztási adóval együtt. **Bécsi sertésvásár.** A holnapi sertésvásárra előreláthatólag 6500 fiatal és 5700 hizott sertést fognak felhajtani.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 10.

A mai tözsdén 25.000 métermázsza buza került a forgalomba szilárdan tartott áron. **Más gabonaneműkben** csekély volt a forgalom és az árak változatlanok maradtak. Felmondott 43.000 métermázsza buza, 4000 métermázsza rozs, 1000 métermázsza tengeri, 8000 métermázsza zab október 15-én leendő átvételre. Eladott: **Buza.** *Tiszavidéki*: 6000 mm. 80 k. 10 K. 60 f., november 10-iki szállításra, 200 mm. 81 k. 10 K. 57 1/2 f., 200 mm. 81 k. 10 K. 55 f., 1000 mm. 81 k. 10 K. 50 f., 200 mm. 80-5 k. 10 K. 52 1/2 f., 500 mm. 80 k. 10 K. 55 f.,

1600 mm. 80 k. 10 K. 52 1/2 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 52 1/2 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 55 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 50 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 47 1/2 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 45 f., tartott. **Pestmegyevidéki**: 100 mm. 80-5 k. 10 K. 40f., 2400 mm. 76-6 k. 10 K. 80 f. **Bácskai**: 236 mm. 77 k. 10 K. 30 f., 1200 mm. 76-7 k. 10 K. 27 1/2 f. **B.-Földvári**: 1000 mm. 76-5 k. 10 K. 27 1/2 f. **Tolnai**: 1100 mm. 77 k. 10 K. 17 1/2 f. **Erdélyi**: 100 mm. 81 k. 10 K. 57 1/2 f. **Mindszenti**: 2000 mm. 80 k. 10 K. 57 1/2 f. **Bánsági**: 1900 mm. 79 k. 10 K. 44 f. **Romániai**: 3000 mm. 75-5 k. 10 K. 30 f. **Mind három hónapra.** **Zab**: 200 mm. 7 K. 15 f. **Tengeri**: 100 mm. 7 K. 42 1/2 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 500 mm. 7 K. 35 f., 200 mm. 7 K. 35 f.

Készpénzfutás mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

Buza	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	77	10.05	10.10	79	—	—
"	78	10.15	10.25	80	10.25	10.40
"	79	10.20	10.30	81	10.40	10.50
Fehérmegyei	77	10.10	10.10	79	10.15	10.30
"	78	10.05	10.15	80	—	—
"	79	10.10	10.20	81	—	—
Festői	77	10.10	10.10	79	—	—
"	78	10.05	10.15	80	10.15	10.25
"	79	10.10	10.20	81	10.20	10.30
Bánsági	77	9.30	10.05	79	—	—
"	78	10.10	10.15	80	10.25	10.35
"	79	10.15	10.25	81	—	—
Bácskai	76	10.10	10.10	79	—	—
"	77	10.10	10.20	80	—	—
"	78	10.15	10.30	81	—	—
Szerb	79	—	—	81	—	—

Egyéb gabonaneműk	50 kilogramm ára		
	K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj elsőrendű	7.45	7.50
"	középmínőségű	7.35	7.45
Árpa	takarmányára, I. r.	7.30	7.50
"	másodrendű	7.30	7.50
Köles	elsőrendű	7.10	7.30
Zab	középmínőségű	7.10	7.30
Tengeri	beiföldi	7.25	7.40
"	ó feher	—	—
"	román vagy bolgár	—	—
"	cincumant	—	—
Repce	káposzta	11.50	11.70

A határidőüzlet folyamán a következő kőtekek történtek:

Októberi buza	10.18—10.17—10.19
Áprilisi buza (1905)	10.63—10.61—10.64
Októberi rozs	7.53—7.58
Áprilisi rozs (1905)	7.97—8.—
Októberi zab	6.91—6.93
Áprilisi zab (1905)	7.32—7.35
Májusi tengeri (1905)	7.45—7.40—7.43

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Októberi buza	10.18—10.19
Buza áprilisa (1905)	10.62—10.64
Októberi rozs	7.56—7.57
Áprilisi rozs (1905)	7.98—7.99
Októberi zab	6.93—6.94
Áprilisi zab (1905)	7.34—7.35
Májusi tengeri (1905)	7.43—7.45

Délután fél 5 óraker zárul:

Októberi buza	10.15—10.16
Áprilisi buza (1905)	10.61—10.62
Októberi rozs	7.56—7.57
Áprilisi rozs (1905)	7.97—7.98
Októberi zab	6.93—6.94
Áprilisi zab (1905)	7.33—7.34
Májusi tengeri (1905)	7.43—7.44

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde barátságos hangulat mellett nyílt meg és átmenetileg megszilárdította a magyar hitelrészvények vásárlása, később arbitrázs-eladásokra csekély forgalom mellett bányádt lett az irányzat. Délben folytatolagos realizálások következtében tovább is bányadt hangulat uralkodott és a forgalomba került értékek alacsonyabban zárultak. Valuta és érc-áru szilárdult.

A helyiértékek piacán csekély forgalom mellett gyengült az irányzat.

Elvőzsdá. Kedvelten. Osztrák hitelrészvény 674.75—673.50. Magyar hitelrészvény 785.50—783.25. Osztrák-magyar államvasút 654.50—654.—. Jelzálogbank 515.75—514.—. Városi villamos vasút 338.—337.— korona. **Déli tözsde.** Nyomott. Osztrák hitelrészvény

674.50—672.50. Magyar hitelrészvény 783.25—781.50. Osztrák-magyar államvasút 653.50—652.50. Rimamurányi vasmű 526.—525.—. Jelzálogbank 516.—515.—. Városi villamos vasút 336.—korona.

A helyi értékek piaca gyengült. Kötetett: Salgótarjáni kőszénbánya 577.—579.—. Adria 464.—. Erzsébet Szanatórium sorsjegy 7.75—7.85 korona.

A prémiumtételben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 6.—7.— korona, 8 napra 12—14 korona, 1904. október hó végére 23—25 korona.

Utótesze. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 671.25. Magyar hitelrészvény 779.50. Leszámitolóbank 459.—. Rimamurányi vasmű 525.—. Osztrák-magyar államvasút 651.52. Közüti vaspálya 578.—. Városi villamosvasút 336.—korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.			
a) Magyar Államadósság.			
	Pénz	Áru	Pénz ru
Arany. med.	119.20	119.70	1870. Áll. ny.-k.
okt.-re	—	—	200 K.-as
Koronajárakék	92.15	92.55	Magy. földte-
Koronaj. utalm.	—	—	200 K.-as
okt.-re	92.15	92.25	Horr.-szl. jela.
Koronaj. ányje	83.75	80.25	fiadiv. kötv.
Vaslapu-köl.	82.75	83.75	Tízai nyev-
			kötés. 200 K.
			161.— 167.—
b) Osztrák Államadósság.			
Koronaj. máj.	90.25	90.75	Papírj. feb.—
nov.	—	—	Koronaj.
			90.25 90.75
			90.50 100.—
c) Egyéb nyilvános kötelességek.			
Budapest fűv.	1897. 4/okt.	96.25	Tomcs-Béga-
			lárslat 4/90
			97.— 98.—
Számkök.			
Angol-osztrák bank	285.—	287.—	M. jelz. hitelb.
Élső magyar	—	—	Ugyanaz okt.
Iparbank	344.—	348.—	med.
Pénzü. hitelb.	128.—	129.—	M. keresk. r.-t.
Hazai bank	214.—	216.—	M. I. szan. bank
Bermes m. Ált. váltóüzl. r.-t.	238.—	238.—	U. okt. med.
Magyar hitelb.	—	—	li. tip. közp.
Ugyanaz okt.	—	—	jelzálogb.
med.	781.50	789.—	Osztr. hitelb.
M. agr. és járb.	450.—	460.—	Ugy. okt. ált.
			672.60 678.—
			Osztr.-magy. b.
			2860.— 2860.—
			Oszlajj. r.-t.
			1890.— 1840.—
Takarékpénztárak.			
Bélvárosi	224.—	226.—	Magy. ált. tip.
Bpesti Ht. ker.	210.—	210.—	Osztr. hitelb.
Bpest-Erzsébet	210.—	210.—	Osztr. hitelb.
Bpesti tkp. és orsz. zálogk.	427.—	434.—	Ugy. Intarim
Egyes. bpesti	2410.—	2420.—	8250.— 8350.—
Biztosító-társaságok.			
Bécsi biztosító	425.—	435.—	M. jég-és vizs.
Bécsi élet- és jászadékt.	745.—	745.—	Állt.
Élső magy. ált.	8160.—	8250.—	Nemz. baktak
Fönclere	242.—	241.—	Pannónia viasz.
			2075.— 2100.—
Malmok.			
Concordia	175.—	185.—	Heinger
Élső budapesti	1200.—	1200.—	Magy. és sítók
Erzsébet	430.—	435.—	Victoria
Lujza	220.—	230.—	470.— 480.—
Bányák és téglagyárak.			
Ászakm. kősz.	250.—	255.—	M. ált. kőszénb.
Pelsőm. lánys-és kohó	58.—	58.—	M. kerületi
Jász-é teg. gy.	100.—	105.—	Szilárdítási
Kőbány. kősz.	980.—	1200.—	és téglagyár
Magy. ászadt.	172.—	173.—	mészgyártó
			318.— 319.—
Vasmű- és gépgyár-részvények.			
Élső m. gaud.	160.—	166.—	Nicholson
„Danubius”	174.—	177.—	Rimamurányi
Ganz	8130.—	8100.—	Ugy. okt.-re
			624.90 625.50
			875.— 875.—
			Schick
			570.— 575.—
Külföldi vállalatok részvényei.			
Ált. vagk. kül.	635.—	645.—	„Hungaris”ml-
Bécsi vill. k.	338.—	338.—	tracya
Bettőnd. r.-t.	220.—	230.—	Kőbányai poig.
Gyapjú-gyár	750.—	—	széző
Szentesi-erf.	2950.—	2700.—	M. cukoripar.
Szodiu-gyár	210.—	230.—	M. villamosg.
Pümei riasz.	2800.—	2900.—	Nemzetk. vir-
Gschwind-féle szeszgyár	975.—	1000.—	lamosság
			Nemzetk. vag-
			konk. 5/90
			Royal-szálló
			500.— 510.—
Közelkedési vállalatok részvényei.			
„Adria” tengh.	468.—	464.—	Bpest-Ujpest-
Epesti közút	—	—	rákosp. vill.
U. okt. med.	578.—	579.—	Ugy. okt. ált.
Epesti közút	—	—	Dunagőzhajó.
vp. élv. jegy	350.—	360.—	Kassa-oderb.
Epesti vill. vas-rosti vp. 1893.	386.—	386.50	Osztr.-magyar
Epesti vill. vas-rosti vasut.	—	—	Ugy. okt.-re
Ugy. élv. jegy.	120.—	124.—	632.50 633.—
Sorsjegyek.			
Budapesti	19.50	21.50	Glasz vörös k.
Ugy. o. felbű.	29.80	29.80	Ugy. felbű.
Bécs-erf.	535.—	545.—	Osztr. vörös k.
Jó-szi”	9.75	10.75	Osztrák hitel.
Ugy. o. felbű.	9.75	10.75	Papír
M. vörös. ker.	28.50	30.50	190.— 190.—
Ugy. o. felbű.	29.—	31.—	—
Pénzmekek.			
M. vagy oszt.	11.35	11.43	Német bír. b.
arany vert	—	—	jegy (100M.)
M. vagy oszt.	—	—	Francia bjegy
arany kör.	11.27	11.33	Glasz bjegy.
20 fr. arany	18.02	18.08	Roma bjegy
20márk. arany	28.49	28.54	Szerb bjegy.
			Ratel
			233.50 234.50

A budapesti terménytőzsde.

A terményürelben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következők árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 54.—61.— korona, vörös aprószemű 56.—58.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 62.—68.— korona, nagyszemű 72.—80.— korona. Disznósír: budapesti 68.50—69.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 59.—59.50 korona, 3 darabos 60.—60.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 8.75—9.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 13.—15.50 korona, 85 darabos 20.50—21.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség 7.75—8.—korona, 100 darabos 11.—11.50 korona, 85 darabos 20.50—21.50 korona. Szilvaiz: szlovéniai 13.50—14.—korona, szerbiai 11.50—12.—korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén tekintet nélkül a homályos politikai helyzetre kezdetben szilárd irányzat uralkodott. A spekuláció bizalmatlansága mégis erős tartózkodásban nyilvánult, az árfolyamok azonban csak a magyar képviselőházi tárgyalások megkezdésével összefüggő budapesti szám-lára történt osztrák és magyar hitelrészvény-eladások következtében csökkentek némileg. Előnk vételkédv mutatkozott átmenetileg az alpesi, férgvergyárak és a villamosági részvények iránt. A nemzetközi és magyar villamosági részvények emelkedtek. A prolongációnál a bankrepart 4—4 1/2%, a kulisszban pedig 4 1/4% volt a reportétel.

A déli tőzsdén kedvelten volt az irányzat és az árfolyamok lemerzsolódtak. A sorompóban is tulnyomó volt a realizálási törekvés. Prágai vasmű 2435, csehbánya 1409, brüxi kőszén 672, bustielrader lit. B. 1070.

Zárlat elgyengült. Alpesi és Bankverein-részvények visszaesők. A magánkamatláb 3 1/2%.

Bécs, október 10. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 119.30. Magyar koronajárdék 98.05. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 164.—. 4% magyar földtermentesítési kötvény 97.75. Magyar hitelbank-részvény 780.—. Magyar nyeremény-kölcsön-sorsjegy 212.—. Magyar lészámítási és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Rimamurányi vasműrészvény 524.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 514.—. Adria hajózási r. t. 482.—.

Bécs, október 10. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2% papírajárdék 99.90. 4 2/2% ezüstjárdék 99.85—100.35. 4% osztrák aranyjárdék 119.75. Osztrák koronajárdék 100.—. 1860. sorsjegy 155.40. 1864. sorsjegy 365.—. Osztrák hitelsorsjegy 483.—. Osztrák hitelrészvény 670.50. Angol-osztrák bank —. Unionbank 537.50. Bécsi bankgyűléslet 549.50. Osztrák Länderbank 451.80. Osztrák-magyar bank 861.—. Osztrák-magyar államvasút 651.50. Déli vasút 164.10. Elbevolgyi vasút 422.—. Dunagőzhajázási társaság 864.—. Alpesi részvény 477.75. Dohányrészvény 348.—. 20 rangos arany 19.03. Cs. kir. arany (vert) 11.83. Londoni váltóár 239.40. Német bankváltók 117.45. Lípót-kóvá 435.—. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 725.—. Török sorsjegyek 133.—. Az irányzat nyessott.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 10. (Zárlat.) 4 2/2% papírajárdék —. 4 2/2% ezüst járdék 100.60. 4% osztrák aranyjárdék 101.90. 4% magyar aranyjárdék 100.50. Elbevolgyi vasút —. Osztrák hitelrészvény 211.50. Magyarkoronajárdék 98.10. Déli vasút 17.90. Osztrák-magyar államvasút —. Károly Lajos vasút —. Kassa-oderbergi vasút —. Orosz bankjegyek 216.25. Bécsi váltóár 85.05. 4% új orosz kölcsön 91.10. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Török dohányrészvény —. Alpesi bánárgészvény —. Olasz járdék 103.50. Disconto Commandit 192.—. Magyar hitelbank —. Általános villamosági Edison 225.60. Dynamit Trust 182.60. Gelsenkircheni 221.30. Harpeni 217.25. Laurakohó 251.90. Az irányzat csendes.

Páris, október 10. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasút —. Új török-konzol 86.55. Egyiptomi járdék 108.—. Osztrák Länderbank —. Párisi bankrészvény 1260. 3% os francia járdék 98.—. 4% os spanyol járdék 87.25. 3% os új törleszthető járdék —. Crédit foncier de France 730.—. Alpesi bánárgészvény —. 4% 1890. román kölcsön 90.05. Görög kölcsön —. Váltó Olasz-ország 90. pari. Váltó Amsterdamra 206.37. Váltó Brüsszldre 90 1/2. De Beers 467.—. Chartered 38.50.

5% os bolgár kötelezvény 434.—. Magyar aranyjárdék 101.50. Déli vasút —. Váltó Londonra 251.45. Osztrák aranyjárdék 101.30. Török sorsjegy 128.35. Meridional vasút 738.—. 4% os olasz járdék 103.95. Ottoman-bank 590.—. 3% os francia járdék 98.—. Osztrák földhitelintézet 1335. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 328.50. 4% os 1896. román kölcsön 90.90. Dohányrészvény 386.—. Váltó Bécsre 103.90. Váltó német piacokra 122.12. Rio 14.41. East Rand 209.50. Randfontein 77.25. Magyar jelzálogbank 550.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, okt. 10. (Zárlat.) 4 2/2% os papírajárdék 100.65. 4% os osztrák aranyjárdék 101.95. 4% os magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 211.40. Osztrák-magyar államvasút 140.10. Északnyugati vasút 104.50. Bustiehradi vasút —. Londoni váltóár 203.67. Bécsi bankgyűléslet 141.70. Villamos részvény 148.—. 3% os magyar aranykölcsön 83.50. 4 2/2% os ezüstjárdék 100.60. Osztrák koronajárdék 100.15. Magyar koronajárdék 98.35. Osztrák-magyar bank 118.—. Déli vasút részvény 17.90. Elbevolgyi vasút 107.50. Bécsi váltóár 850.25. Párisi váltóár 810.16. Unionbank részvény —. Alpesi bánárgészvény 240.—. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, okt. 10. (Zárlat.) 4 2/2% os ezüstjárdék 100.40. 1860. sorsjegy 155.30. Déli vasút 17.70. 4% os Osztrák aranyjárdék 102.10. Osztrák hitelrészvény 211.40. Osztrák-magyar államvasút —. Olasz járdék 103.60. 4% os magyar aranyjárdék 100.70. Az irányzat nyugodt.

A budapesti kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Okt. 10. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű Öreg nehez (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialtal nehez (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 115—116 fillérig. Fialtal közép (páronként 251—328 kilogramm terjedő sulyban) 115—116 fillérig. Fialtal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 115—116 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként — kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 k.-grammig terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehez páronként 320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehez (páronként 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehez (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 116—117 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 115—116 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 112—113 fillérig. Sertéslétszám: 1904. okt. 8. napján volt készlet 37.498 darab. — 1904. okt. 9. napján felhajtott 1043 darab. 1904. okt. 9. napján elszállított 581 darab. 1904. október 10. napján maradt készletben 37.960 darab.

Vizállás.

Table with columns for location (ttn, Dunán, Móra, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krauzna, Latorozsa, Ung), date (Okt. 10.), and water level (m. méter). It lists various locations and their corresponding water levels on October 10th.

Napirend.

Naptár: Kedd, október 11. Római-katolikus: Plasiada. — Protestáns: Ipolyka. Görög-orosz: (szepetmen 28.) Boruch. — Zsidó: March. 2. — Nap kél: 5 óra 57 percek. — Nyugszik: 5 óra 3 percek. — Hold kél: 8 óra 25 percek reggel. — Nyugszik: 6 óra 45 percek este. A földművelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. Osztálysorsjegyek huzása. Kilenc órakor délelőtt 11. nap. Könyves Kálmán művészeti szalon (Nagyvezető-utca 37.) nyitva délután egész nap. Nemzeti Szalon nyitva 9-től este 8 óráig. Belépő-díj 50 fillér. Nemzeti Múzeum. Képtár nyitva délelőtt 9—2 óráig. Többi terei megtekinthetők 1 korona díj mellett.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva 9 órá-tól 1 óráig. Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-gig. A földművelésügyi múzeuma a Stefánia-ut-on nyitva 9—1-gig. Belépődíj nincsen. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 9 órá-tól 12-gig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—4-gig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig, és 3 órá-tól 8 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—1-gig. Iparművészeti múzeum nyitva 9—1 óráig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Október 10. —

Table titled 'Állomások' showing weather data for various locations. Columns include location, time (Ma reggel 7h, Előző 24 órai), and temperature (Hőmér-séklet). Locations listed include Árkana-Salatin, Kásmár, Budapest, etc.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felbőzt: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ≡ = köd, < = zivatar.

Hazánkban az idő tulnyomóan boros és főleg a nyugati részekben és az Alföldön esős. (Szeged 34 mm.) A hőmérséklet lényegtelenül változott. Nyugaton erős szelek vannak.

O-Gyallán tegnap délután 2 órakor W-E irányú gyenge földrengést jeleztek a műszerek. A déli depresszió alig változott, a maximum pedig délnyugattól északkeletig terjeszkedett.

Európában az idő változókéony jellegű; a déli és a keleti részekben esős, egyébutt pedig száraz. A hőmérséklet különösen nyugaton — hol elvételve éjjeli fagyok is jelentkeztek — alacsony volt.

Küldetés: Változókéony, hűvös és szeles idő várható sokhelyütt — különösen délen, meg keleten — még esővel.

Burgonyát, Pollák S., Bonyhádon.

Fontos sérvben szenvedőknek!

Legújabb találmány! Legújabb találmány! (Szabadalom bejelentve 1904. július 12.) Perfect symmetrikus gummisérvkötő. A modern chirurgical tudomány mesterműve. Tiszta gummiból készült. Akár a jobb-, akár a baloldalon viselhető. A legkomplikáltabb sérveket is visszatarja. Legkönnyelmesebb viselni. Külsőleg észre nem vehető. A legmegelőzőbb munkánál is minden kényelmetlenség nélkül viselhető. Műtán keletkezésénél nyomorúságos okok, vagy éjeli, mint napal viselhető. Számos elismerő és köszönőlevél igazolja célszerűségét. Az eddigi összes találmányokat mindömben felülmúlja. A testről le nem csúszhat. Árak: egyoldalon 20. kétooldalon 30 korona. Szétküldés a világ minden tájára felvétel nélkül, vagy a pénz előzetes beutalása mellett a leggyorsabb előkészítéssel történik. Készenlétes képes árjegyzéket ingyen küld zárt borítékban a feltaláló Pollitzer Mór és Fia utóda és. és kir. kizárólag szabadalmazott orvosi közteszerés BUDAPEST, V/9., Deák Ferenc-utca 10. sz. A legérgebb cég e szakmában. Alapítástól 1858-ban. A címre ügyeljünk!

Advertisement for 'FÉRFI és NŐI' medicine. Text: 'nemü betegség, férőgyengeség (impotencia) alapos győgykezelésre legjobb ajánljuk'. Large text: 'DR. KAJDACS'. Text: 'v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Rendel: 9—4-gig, este 7—8-gig. Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.) Levél útján is biztos győgyosítok.'

A 13252. számú „Kapcsolás vasúti vonatok által befolyásolt jelzésbiztosítások számára” című 1898. június 5-ről kelt magyar szabadalomra vevők vagy engedélyesek kerestemnek Szives ajánlatokat „W. C. 6295” jellege al. Mosse Rudolf Bécs, 1., Seilerstätte 2. továbbít.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1904. október hó 11-én.

H. KIR. OPERAHÁZ

Aida.
Opera 4 felvonásban.
Személyek:
Korai Flauto
V. Kraemer V. Kraemer
Preost Preost
Szendői Szendői
Beck Beck
Ney Bernát Ney Bernát
Beris Mimi Beris Mimi
Főpapnö Főpapnö

Kedzete 7 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: Mignon Csütörtökön: Faust.
Pénteken: Nincs előadás.
Szombaton: Bolygó hollandi.
Vasárnap: Örök Róbert.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Julius Caesar.
Színmű 4 felvonás.
Személyek:
Julius Caesar Irdai
Octavius Babó
Antonius Beregi
Brutus Szacsavay
Porcia Hegyesi
Cassius Gyönges
Metellus Császár
Calpurnia Pál Sz.

Kedzete 7 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: Radnothyé.
Csütörtökön: Cyrano de Bergerac.
Pénteken: Utazás az évszázad felé.
Szombaton: Radnothyé.
Vasárnap délután: Vasgár. Vasárnap este: Cyrano de Bergerac.

VILMA-ALJ.

HERCZEG ÉS HORVÁTH áruháza BUDAPEST, Kerepesi-ut 52.

NÉPSZÍNHÁZ.

Bocaccio.
Nagy operetta 3 felvonásban.
Személyek:
Bocaccio Komlósy
Pietro Raskó
Skaldas Pintér
Boatice Harmath
Lottorring Pázmán
Isabella Déry
Lambortzele Kovács
Piammetta Ledofszky

Kedzete 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: Bocaccio.
Csütörtökön: Bocaccio.
Pénteken: Bocaccio.
Szombaton: Bocaccio.
Vasárnap délután: Tündér-lak Magyarhonban.
Vasárnap este: Bocaccio.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Az ibolyás lány.
Operette 3 felvonásban.
Személyek:
Béresy Nika gróf Tollasi
Az öreg gróf Gireth
Dávid bévész Sziklay K.
Flóra, a felesége Anday
Magon Rubos
Rovelli Káthygrófi
Póli Lányai

Kedzete 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: Az ibolyás lány.
Csütörtökön: Az ibolyás lány.
Pénteken: Az ibolyás lány.
Szombaton: Az ibolyás lány.
Vasárnap délután: A hajdú landnagya.
Vasárnap este: Az ibolyás lány.

VIGSZÍNHÁZ

Kis pájtás.
Vígjáték 3 felvonásban.
Személyek:
Jovseva Hegedűs
Chantalard Fenyvesi
Jean Tanay
Bellencoste Vendrey
Morangó Niki L.
Geneviève Haraszti H.
Adams Komlósy I.
Juliette Varga A.

Kedzete 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: Kis pájtás.
Csütörtökön: Végre egyedül.
Pénteken: Végre egyedül.
Szombaton: Végre egyedül.
Vasárnap délután: Kis pájtás.
Vasárnap este: Végre egyedül.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Szép mosóné.
Operette 3 felvonásban.
Személyek:
De Marly Mihályi
Malloorn Gyöngyi
Jurette Kéry
Prigette Costaj
Manon Csicszéna
Toinette Lehner

Kedzete 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: Szép mosóné.
Csütörtökön: Le père Lebonnard.
Pénteken: A törvénytelen apa.
Szombaton: A törvénytelen apa.
Vasárnap: Szép mosóné.
Vasárnap este: A törvénytelen apa.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A világ urai.
Kedzete 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szerdán: A világ urai.
Csütörtökön: A világ urai.
Pénteken: A világ urai.
Szombaton: A világ urai.

FŐVÁROSI ORFEUM

VII. Nagymező-utca 17.
Theissen
11 éves hegedűművész
Kaiser György,
a berlini Metropolisz-színház tagja,
The great Weiland,
komikus-zenetű,
továbbá 14 attrakció.
Az előadás esti 8 órákor kezdődik.
A télikerben reggeli 5 óráig **VÓRÓS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP lan PAP lan PAP lan

1 szegehajtott vasgy 3 db	frt	1 sodrony acél ágybetét	5.-
1 kivehető matraccal	10.00	1 tengerifü matracc	4.50
1 ronggy paplan	1.80	1 ágytakaró	5.-
1 kácsi paplan	3.40	1 lőszár	12.-
1 satin	3.80	1 ablak köper függöny	3.-
1 szilveszter paplan	4.90	1 tunis	1.50
1 selyem szilveszter paplan	8.20	1 gyapjú	4.50
1 fodros selyem at. papl.	13.50	3 ág, 1 asztalterítő borsó	5.50
1 jó váson paplan lepedő	2.-	1 ág, 1 gyapjú	12.-
1 kácsi ágytakaró	1.80	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 kácsi ágytakaró pókróc	3.50	1 ágylőke	0.85
1 gyapjú	5.50	1 nagy try ágylőke	1.50
1 jó pókróc	4.60	1 mir. jó futószőnyeg	4.-
1 téli pókróc	4.60	1 mintázott	7.5
1 szep fall szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS csaplan, matrác, és kárpitosára gyáros, szőnyeg, függöny, vasbitor s.b. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek, nem tesző árak kieszérltetnek, vagy a pénz visszafizetés.

SURÁNYI GYÓGYFÜCÜKORKA

Lehetőse, rokedény, mellbetegség ellen. 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve.

SURÁNYI SZALON-CUKORKA

ugyanazon árban. SURÁNYI CUKORKAGYÁR NAGY-SURÁNY, Nyitra Megye.

Legújabb találmánnyom szájpaplás nélküli műfogak

főlegessé teszik az inylemez használatát, a szájból kivenni nem kell és nem is lehet a gyökerek eltávolítása főlegesen, rögtön használható úgy az evésre mint a beszélésre, szagot vagy íz sohasem kap, eltarthatatlan. 15 év jótállás, vidékiek 24 óra alatt kiegészítettek. Számos hitelesítés és elismerés levél a legmagasabb körökben. Egyedül specialista a szájpaplás nélküli műfogak és fogsorok készítésében.

BARNA J. fogműterme BUDAPEST, Kerepesi-ut 26.

ERZSÉBET SZANATORIUM
sorjegyeknek részletfizetésre való eladásához tisztességes közeletűket keressük Jelenlétes szóban v. írásban
HECHT bankhoz részv. társ.
váltóüzletében
BUDAPEST, IV., Ferenccsokt. 6.

A 22700. számú „Berendezés a légköri levegő fokozatos komprimálására” című, 1901. április 17-ről kelt magyar szabadalomra **vevők vagy engedélyesek kerestetnek** Szíves ajánlatokat „W. D. 6354” jellegű al. **Mosse Rudolf, Bécs, I., Seilerstätte 2.** továbbít.

Magyarnak Pécs. Németnek Bécs.

20.000-nál több elismert óráscső óráról a világ minden részéről.

Kuruc „Rákóczi Ferencc” óra megbízható járás, elegáns email számlappal ellátott duplafelől ezüst romentor, nagyon csinos kivitelben és kitűnő szerkezettel. Korona 14, 10 évi jótállással.

FELHÍVÁS!
Aki szép kivitelű és minőségű **olcsó órát és ékszereket** 10 évi jótállással óhajt a legmegbízhatóbb forrásból beszerezni, az forduljon
SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszerészgyároshoz **PÉCSÉTT 10.**
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetk barátként is.

5 forintért székfűzők utánvétel mellett egy férfi bőnyre való 3 méter finom gyapjúszövet, tetszés szerinti színben; a meg nem felelő árak kieszérlése vagy a pénz visszafizetés.
WEISZ MIKSA posztó nagy-áruháza Budapest, VII., Király-u. 17. Alapítványt 1878.
Minták a nagy forgalom miatt nem küldetnek.

Rövid

gazdász, vadász- és sport-télikabátok kockás skót és angol szöveteiből, szörme-gallérral, u. m. szörmebélés-sel is frt 20-40-ig.
Csakis Budapest legnagyobb férfi, fiu- és gyermekruha-áruházában
KOCH Testvéreknel 26. Pók- Dobozon.

Óriási szövetvásár

1. Tiroli és stájer loden, méterje 48 kr. és följebb.
2. Angol homespun " " 35 " " "
3. Zibelin " " " 85 " " "
4. Skót-szövetek " " " 75 " " "
5. Angol kosztium-kelmék " 1.05 " " "
6. Sima francia szövetek " 1.15 " " "
7. Sevot-és kamgarn-szövetek " 68 " " "
8. Fekete és krém-kelmék " 50 " " "
9. Francia bluz- és pongyola-szövetek minden árban.
10. Moss-áru méterje 16 kr-től 50 kr-ig.
11. Miroire- (tükör)-posztó, kizárólagos egyedüri joga! Kosztium-ruhákra 140 cm. széles, méterje 2 frt 75 kr.
12. Föltűnést keltő olcsóság! 140 cm. széles, eredeti angol szövet, különösen ajkakra, férfi- és fu-ruhákra alkalmas, méterje 1.05 és 1.25 frt.
13. Angol férfi utazó-plaidék, 2 méter hosszú, 160 cm. széles, sötét színekben, nagy kockás, 8.50 forint helyett darabja 2.90 frt.
14. Női gyapjú nagykendők, sötét vagy világos, kockás vagy sima színekben, darabja 2.20 frt-tól 10 frt-ig.

E szövetek kirakatainkban a legnagyobb választékban láthatók.
Vidékre minták ingyen és bérmentve küldetnek. Ez iránti megkeresésnél kérem a kívánt csoport számának megnevezését.

Weiner Mátyás

szövet-nagyáruháza
Budapest, Andrássy-ut 3.
Eladás nagyban és kicsinyben!

Pénzkölcsönt

Közvetíték leggyorsabban mindenkinek, aki hitelképes heti, havi vagy évi törlesztésre. Ház- és földtulókra I. II. III. helyre értékpapírra vagy váltóra, kezesrel és kezes nélkül. **SPITZER JOZSEF** kereskedelmi- és bankkölcsön-irodája Budapest, Damjanich-u. 3.

Egy ügyes proviziós képviselő

kerestetik **VEGETÁL** növénylikörhöz, csemegeüzletekben, szállodákban, vendéglőkben, kávéházakban stb. jól bevezetve.
Ajánlatok **ED. AD. MALBURG & SOHN,** Smirno (Csehszország), küldendők.

Agulár Ignác

Budapest, VII., Kerepesi-ut 30/a sz.
a Rókus-kórház templomával szemben.
Magyarország legnagyobb saját készítésű cipő-gyára.
Főttalálója a világhírű **GUZIK** kemencének, mely az egyedüli, ami a bőr repedését megóvjá.
Minden évom egy pár elegáns cipő-számít kap helyen. — Futtónest keltetnek kitűnő gazdász csizma-mim, melyek halálgyággal teljesen vízmentesítetnek, miután elküldés előtt 24 órai vízpróbat állanak ki. — Minden eszímárrt

Munkáscipő vízből, erős darab, erős	frt 2.50
Straps-cipő erős vízből, fűrés	frt 3.-
Elegáns gavalír víx vagy zerge, fűrés	frt 3.50
Feltűnő elegáns box fűrés	frt 4.50
Női erős burjörb cipő	frt 2.80
Női elegáns zerge bor fűrés vagy cugos	frt 3.-
Elegáns box női fűrés vagy gombos	frt 4.-
Elegáns női oroslakk fűrés vagy cugos	frt 3.50

Gazdász-cizma, valódi bagaribaból, egy darab, hal-bőlyaggal vízmentesítve, jótállás mellett, erős dupla-talpa
Borjörb nyeltes eszima, finomabb kivitelben, vízmentes előlő erős talpa, elegáns
Gyermekek-cizma erős vízből, seges dupla talpa, lakl-v. bőrszárral, saját készítésű, 2 évűl 6 évig frt 2.20, 8 évűl 10 évig frt 2.50, 11 évűl 13 évig frt 3.50
Mindenk, ki címét velem közli, egy tégely Guzik-kemencsőt ingyen és bérmentve. Nem megeléül kieszérlés vagy a pénz visszafizetés. Postaköltséget csupán 30 krajár. Legpontosabb mérték, ha barisnyába egy papírlapra állva a lábalt körvonalat lerajzoljuk és eszímárral a vádlit lemerjük.

67.680. szám
I. 1904.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A magyarországi királyi államépítészeti hivatalok területén lévő állami közutakon az 1905., 1906., 1907., 1908., 1909. és 1910. években eszközözendő kavicsszállítás biztosítása céljából az alább közölt határnapokon a kereskedelemügyi magyar királyi miniszteriumban és az illető államépítészeti hivatalok helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános verseny tárgyalás fog tartatni, és pedig:

f. évi október hó 29-én

a budapesti, székesfehérvári, szegszárdi, esztergomi, komáromi, magyaróvári, szombathelyi, veszprémi, zalaegerszegi, kaposvári és soproni,

f. évi október hó 31-én

a pozsonyi, nyitrai, aranyosmaróthi, ipolysági, treneséni, balassagyarmati, besztercebányai, alsókubini, líptószentmiklósi, turócszentantóni, löseai, rimaszombati, kassai, miskolci és egri,

f. évi november hó 2-án

a beregszászi, nagyszőlősi, ungvári, sátoraljanjhelyi, eperjesi, mármaroszegi, nagyvárad, aradi, debreczeni, nagykarolyi, zilahi és makói,

f. évi november hó 4-én

a kolozsvári, deési, besztercei, tordai, nagyenyedi, nagyszebeni, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, brassói, fogarasi, segesvári, csikszerepai és székelyudvarhelyi, és

f. évi november hó 7-én

a temesvári, nagybecskereki, lugosi, dévai és pécsi magy. kir. államépítészeti hivataloknál.

Felhivatlak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlatukat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak főigazgatójához vagy azon államépítészeti hivatalhoz címezve, amelynek kezelése alá az illető állami közút vagy közútszakasz tartozik, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtt 10 órájáig nyújtsák be. A később érkezett ajánlatok, valamint a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlat öt pecsételt zárt borítékban a címzés felett világosan kiírandó az államépítészeti hivatal és azon állami közút neve, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalokban átvehető ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendők meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott s az államépítészeti hivataloknál kitett kömintától eltérő kőanyagot kívánna szállítani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni és egyttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott és az államépítészeti hivataloknál kitett mintával azonos vagy bár attól eltérő, de legalább is oly jó minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók és mindvégig ajánlatának beadásától számított nyolc hétig kötelezettségben marad.

Minden egyes államépítészeti hivatal területén átvonuló állami közúti vonalra külön ajánlat nyújtandó be. Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Ugy ajánlat, mint a hozzá mellékelte felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy az adóhivatalba történet befizetését igazoló nyugta az ajánlatához csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után, az ajánlott árak összegének 5%-át kell kitennie.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlatához nem mellékelendő. Azoknak az ajánlattevőknek, akiknek ajánlata el nem fogadott, bánatpénze az árleltés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a kereskedelemügyi miniszter elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és köminták, az államépítészeti hivataloknál a szokott hivatalos órákban átvételtek, illetve megtekinthetők.

Kelt Budapest, 1904. évi október hó 4-én.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN. • GYÁRTMANYA

Kapható Budapest: GYARMATHY G., IV., Calvin-tér 1.
VOGEL GYULA, VI., Andrássy-ut 29 és vidéken minden elő-
kelő fűszer- és csemege-üzletben.

Készpénzért vagy hitelre
szalon-, ebédli-, háló-, leány- és uriszoba

BUTOROK

nagy választékban nálunk cladásra készen állanak.

Szabó Ferenc és Tsa szab. butornagykereskedők
Budapest, Kerepesi-ut 12. szám. Sip-utca sarkán.

Magyar királyi Államvasutak
Üzletvezetősége Kolozsvárti.
24.647. szám. 1904. Id.
PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.
(Fagygyu szállítása iránt.)
A magyar királyi Államvasu-
túk Kálissvári Üzletvezetősé-
ge az 1908. évtől 1906-
1907. évben szükséges fagygyu
szállítása iránt ezenel
nyilvános pályázatot hirdet.
A szükséges mennyiség
évente mintegy 1900 kg-ot
tesz ki.

Ezen mennyiség azonban
a tényleges szükségletnek
csak megközelítő előirányza-
tát képezi, miéért a szállí-
tást elnyerő cég köteles lesz
a magyar királyi Államvasu-
túk Kolozsvári Üzletvezetősé-
gének kivanatára a szük-
séghez képest ezen menyi-
ségnek 25%-al többet, vagy
kevesebbet szállítani.

A szállítás 1906/07. sz.
alatti általános és a fagygyu
szállítására vonatkozó 39.986/
92. sz. alatt kiadott külön-
leges szállítási feltételek s az
állami tárgyalásnál elfoga-
dott minta alapján eszközö-
lendő.

Minden ajánlóról feltételez-
tetik, hogy az illető szállí-
tási feltételeket ismeri és
egyetlen terjedelmükben elfo-
gadja.

Mindvégig ajánló ajánlatá-
val az ajánlatok felbontásá-
nak napjától számított 4
hétig kötelezettségben marad
és az nem vonhatja vissza.

A pályázati feltételek a ko-
lozsvári Üzletvezetőségi anyak
és leltárbeszerzési osztálynál
az ajánlati mintával szolgá-
lól együtt, díjmentesen
megszerezhetők.

Az egy-koronás bélyeggel
ellátott ajánlatok lepecsételve
ezen külfimmel: „Ajánlat
24.647/904. számhoz” 1904. évi
november hó 5-ikének déli
12 órájáig a kolozsvári
Üzletvezetőségi I. osztálynak
főnöknél benyújtandók vagy
posta útján beküldendők.
Bánatpénz gyanánt az aján-
lói mennyiség értékének 5
százaléka készpénzben vagy
állami betétekre alkalmas ér-
tékpapirokban 1904. évi no-
vember hó 24-ikének déli 12
órájáig a magy. kir. állam-
vasutak kolozsvári Üzletve-
zetőségének gyűjtő penztáránál
letendő.

Az ajánló cég köteles a
szállítási számdokelt fagygyu-
ból az anyag minőségének
megvizsgálása végett 0.5 kg.
mennyiségű szelencébe téve,
jól lepecsételve és a szállítói
jeggyel ellátva mintául az
Üzletvezetőségi anyag- és le-
ltárbeszerzési ügyosztályához
címezve (Emke palota I.
emelet 28. ajtó) beküldeni,
mely mintául mellékelni a be-
szelített ajánlat tárgyalatni nem
fog.

Ezen feltételektől eltérő
ajánlatok, továbbá olyanok,
amelyek nem a kitűzött hatá-
ridőre érkeznek vagy tav-
tarítást tételnek, végre oly
ajánlatok, melyek lényeges
részükben javításokat vagy
vakarásokat mutatnak vagy
melyekre nézve az előirt bán-
atpénz is nem fizetett, fi-
gyelembe vételni nem fognak.
Kolozsvár, 1904. október
hóban.

Az Üzletvezetőség,
(Utányomás nem díjazatik.)

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett
gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház
gyógyászati és bujakóros osztályán való működése
alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emerített kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer
fogalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzés-
ből támadt idegbajokat).

Meglepné az eredmény FÉRFIUI GYEN-
GEBÉGNÉL (IMPOTENTIA) még öre-
gebb egyéknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is áset-
hető.

— Leltekre ajánlunk válassz; kívánata gyógyászati. —
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—9-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.
Fételeimet bejártat a léposónél. — Külön váróterem.

„AZ ANKER”

Élet- és járadék-biztosító társaság

Igazgatóság: Magyarországi
BÉCS, I., Hoher Markt 11. vezérképviseletébe:
BUAPEST, VI., Deak-tér 6.
(Ankerhof.) (Anker-szár.)

Vagyon 1903. végén . . . . . 160 millió kor.
Biztosítási állomány 1903. végén 521 . . . . .
Kifizetések . . . . . 261 . . . . .

A társaság eszközei: Mindennemű tüköbiztosítá-
sokat halálesetre, kiházasítási és agkori ellátási biz-
tosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési jára-
dókkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződés
korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosítá-
sokat, meghatározott és olező díjak mellett.

A társaság vagyonából Magyarországon 1903.
év végén 26¼ millió korona van elhelyezve,
Mindennemű felvilágosítást készségesen és díj-
mentesen nyújtanak az „Anker” képviselői, kik
prospektusokkal és díjtáblázatokkal költségmentesen
szolgálnak.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET
vauton és hajón, az átrakodás
és csomagolás megtakarításá-
val, elfogad az eláratás
Szabadalmazott Butorkocsi
Caro és Jellinek szállítói
Budapest, V., Arany János-s. 24.

ÁRÓJÁRÁS ÉS ÉS

A hirdetések díjmentesen ad felvételül a kiadványok VIII. Kerület-ut. 25. sz.

Kiadóhivatali telefon-szám: 64-39.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges blyegyek kell mellékelni. Tudakozásaink a hirdetés számát a kiadványtallal mindig közölni kell.

Levelezés.

Videki nagyparas
Minden saó egyszeri beiktatás naparella betűből 4 fillér. Vastagabb betűkből 5 fillér.

„Nem bánja meg”
levelet kért levelet átvétel. 4991

Tényleg
Nagy hősé miatti nem látnak, mely végtelen hosszú idő e nem így minden hír nélkül lenni felelő. Miért nem józ már hozzan, az ürügy most megvan, csak karri kár, hisz az ő is csak tegy vá édes szerelmen, kiart karokkal Janid. 31587

„Intelem”
levele van a kiadványtallal.

Szövetség-ut.
I. emeleti szék 4-12-ig kérdi magat fátolnak, ismerkedés mely minden lehetőséget f. triseitett „Vis-à-vis” alatt a kiadvány. 6410

Intelemnek
levele van „Kallop” jelleggel a kiadvány. 2788

Lányom!
vége a sóit éjszakában egy önmagát. Készen. Hírek meked és szeretik. Cokolli szereser urad. 2688

Doktor Juris.
levele van a kiadványtallal. 2768

Házassági ajánlat.
Egy 54 éves ír. Szegye, kinek előkelő állásnál fogva előességien megfelelő évi jövedelme biztosítja van, házassági célból egy 40-45 éves, hisz az ő is vagyonos ír. Szegye nővel ismerkedést éhajt kőz. Szives ajánlatok október 15-ig. „Videki 10-11” alatt a kiadvány kéremek. Fértelek svagy postereimre levelek mellékeltem. Szegye sioktartás biztosítja. 31486

Ősz róza 23.
Ányodt anyagom Közseme-nyedű pasztorok raktáruil elkészített! miert nem Egyesülés célszerűségem! ami pedig a par hót aiti gyarapodás illel, erre annyit mondhatok, hogy gyanus! mert tudom édes szerelmem, hogy nagy hamis vagy illi ugy-e édes szivem? Alig várom, hogy ideálom mehessem, bárcsak én lehetnék az ő helyében! Ha ugye anyagom, nagyon jó lenne? Mondk és szerelmem az öreg, ki tegnap ottan volt, hogy nyilatkozott? Gyarapodásban hiában igyekszem utána lépésem. No miert ha egykedű leestem, akkor egyesült erővel. Ugye szivem jó lesz? Miliószor vid. és csokli a te örök híved. 31588

M.
8 24 1 16 24 13 24 16 8 24 1 1 28 24 9 7 24 18 19 24 8 2 24 22 27 24 6 2 19 24 25 24 8. V. 31564

Allást keresők.

Okl. gyermek-
keresendő állást keres. Cserbet-u. 4. II. 13. 31544

Videki
művelt leány állást keres, Udvardi Marista Jászsezentől. 31554

Betöltendő állások.

Pénzfintéznetel
könyvelő, regénykönyvelő, levelező, pénzügyi és gyakorlati állás betöltendők. Adatok az Országos Pályázat Könyvében. — Száma 40 fillér. Kapható csak a kiadványtallal: Budapest, József-körút 9. 10261

Ügynököt keres
egy hosszú évek óta fennálló könyvnyomda. Csak szakképzett alkalmas. Ajánlatok készen legyenek az eddig megküldött megjelölésével. M. G. 6819. jellege alatt a kiadványtallal kéremek. 31545

Irodai gyakornok-
nak ügyes fiatalber, szép magyar-nemlé irással. 40 koronára kezdő havi fizetésű gyári irodában szonval felvétel. Ajánlatok kéremek. Híreket a kiadványtallal. Hirdetés-irodájában (V. Utca-utca 6) továbbítja. 31545

Népek
alkalmas biztos megjelölést nyújtó felad. Ügynökök kizárva. Ajánlatok G. N. J. jellegre Bloeker hirdetés-irodájába (10-utca 6) kéremek. 31545

Gyári irodába

keresték könyvelő, levelező, komptőrök. Felvételül kiválasztás az Országos Pályázat Könyvében. Száma 40 fillér. Kapható csak a kiadványtallal: Budapest, József-körút 9. 10261

Házmeester
szerele, gyermekellen ki kőműves munkához is ért egy III. emeletre hához keresték. Árén-ut. 14. em. 16. 31541

Üzletek.

Vendégül
igen jó menettel régi üzlet eladó, vagy csapnának átadó. Tokay Lehel-utca 7/B. 31543

Kávécsarnok
ritkán kínálkozó alkalmi vétel fővárosi legforgalmasabb utján újon közönség által látogatott; félárnyék fedelt a napi kiadást. Berendezés becsültéke 1200 frt; berendezemelt a miatt potom 600 frt-ért eladó. Fogyasztás 60 liter tej kávéba. Bővebbet Diósnál, Budapesten, Rókk Szilárd-utca 30. 31549

Cukorka
és szőlőszőlő naponta tisztán 3 koronát jövedelmez, szép lakással, br 240 forint, berendezéssel, árval együt 150 forintért eladó. Wesseleny-utca 68. I. 13. 31547

Fűszerüzlet
fővárostól egy órányira, mely már 60 éve fennáll, vendégül és traktál egyebekké, forgalmazás mellett enbőlk. 100 forintért eladó. Bővebbet Radonál, Szövetség-u. 11. 31556

Mosoda
320 frt lakás lakással együtt, nagy forgalommal, betegség miatt 1200 forintért eladó. Bővebbet Radonál, Szövetség-u. 11. 31556

Dohányüzlet
3000 korona évi tiszta jövedelme, jutányosan átadó. Bővebbet Radonál, Szövetség-u. 11. 31556

Kávémező
Nagykörtön, 350 frt hához lakással, kerttel, lakással, betegség miatt jutányosan átadó. Bővebbet Radonál, Szövetség-u. 11. 31556

Körösmá
a Váci-körút mellett, valóságos aranybánya, évente 200 hektó sör és 150 hektó borforgalmazás, első házbérrel, vállalat miatt 450 frt-ért eladó. Bővebbet Szilassy Nándor üzletel adóvétel-irodáján, József-körút 18. 31560

Kávémező
100 liter tejforgalomszállal hához köztársas lakással 300 forint betegség miatt 250 forintért felárnyék eladó. Feske-utca 34. ajtó 6. 31555

Szatócs-üzlet
gyár és házkészítést, ital-élelmiszer, készítés lakással, 60 forint napiforgalommal nélkül meg lehet győződni, mostani tulajdonosa 8 év óta vezeti, haláleset miatt 250 frt-ért eladó. Bővebbet Feske-utca 29. ajtó 6. 31585

Vendégül
fővárosi pályaudvar mellett, 25 éve fennáll, Budapestben utján üzemeltető ritkán kerül eladásra, évente 620 hektó ital forgalmazást, sörágy 1000 korona készítmény, előregészítéssel, haláleset miatt 2000 koronát eladó. Bővebbet Szilassy Nándor Ügynökség, József-körút 18. 31560

Cukorka
és csomagolt a Nagykörút legforgalmasabb helyén, évente hához lakással 300 frt, napiforgalom 30 korona, unortant tisztán haszon 20 korona, miről meg lehet győződni, áruárakkal együtt 300 frt-ért eladó. Bővebbet Szilassy Nándor Ügynökség, József-körút 18. 31560

Csemegeüzlet,
hentesárkával, finnyera berendezéssel, naponta 8-12, 50 frt. borforgalomszállal, első házbérrel, naponta forgalom 120 korona, visszavonás miatt 500 frt-ért eladó. Bővebbet Szilassy Nándor Ügynökség, József-körút 18. 31560

Csemegeüzlet,
körtön 220 frt lakással napi kiutatható 60-80 frt bevételű család vizslakódja miatt mindegyik eladó árban átadó. Bővebbet Radonál, Szövetség-u. 11. 31556

Fűszerkereskedés
a Nagykörút mellett 15 éve fennáll, átlagos napforgalom 200 korona 25 prima konyveszerével üzvegység miatt ócska eladó. Bővebbet Szilassy Nándor Ügynökség, József-körút 18. 31560

Kézimunka-üzlet
Belsővárosban, jó bevételű, első házbérrel, jutányosan átadó. Cím a kiadványtallal. 31562

Fűszerüzlet
erős italmezővel, 35-40 forint napiforgalommal, három ház kőműves, évi hához lakással 220 frt-ért család ügyek miatt 220 frt-ért eladó. Bővebbet Gölök, Csömör-utca 23. II. 16. Ügynökök kizárva. 2888

Büdogosüzlet

műhelyével, Hunyadyegyházban 8000 lakos városban, a város legforgalmasabb utcáján, elismert jövedelmű, kitűnő forgalom 21 éves életképes üzlet, bárki megveszi csakely penbefektetéssel fényes megjelölés tesz szert, mert évente tisztán 2500 forintot jövedelmez, évi forgalom 8000-10000 forint, ezenkívül javításokból 4 forint folyik be, évi hához 180 forint, ócska, összes gépekkel és berendezéssel 600 forintért eladó. Bővebbet Komora György mindennapi üzletek adó-vételi ügynökségénél, Budapest, Wesseleny-utca 54. 31558

Vegyeskereskedés
Szabolcsmegyében, 2500 lakossal bíró nagyszabású, fűszer, gyertya, szőlő, föld, árú és dohányüzlettel elárultással, behozonyított évi forgalom 15000 forint, elismert előrendű, elegáns berendezéssel üzlet, évi hához 3 szobás lakással 300 forint, bárki megveszi ezen üzletet fényes egzisztenciára tesz szert, azonnal eladó. Bővebbet Komora György Ügynökségénél, Budapest, Wesseleny-utca 54. 31558

Üzleteladók,
kik bármilyen szakmába vágo üzletüket vidéken gyorsan eladhatnák, fordultak, forduljanak teljes bizalommal Komora György törvényeszeki-leg bejegyzett mindennapi üzletek adó-vételi ügynökségénél, Budapest, Wesseleny-utca 54. szám, hol minden üzlet leggyorsabban eladatik. 31558

Fűszer
és csemegekereskedés Budapest Erzsébetváros legforgalmasabb utcájában, sörkehelyiség, üzletből nyíló szép lakással, elegáns berendezéssel régi üzlet, család ügyek miatt, potom árval eladó, átvételéhez áruval együtt 1500 forint szükséges, évi forgalom, miről teljesen meg lehet győződni, 240 forintért, felárnyék kalmézzel eladó. Bővebbet Komora György, Wesseleny-utca 54. 31558

Kávémező
étkezővel, Budapest legnépszerűbb utcájában, naponta tisztán 8 forintot jövedelmez, naponta 45 ember étkezik, fogyasztás 50 liter, üzletből nyíló szép lakással, ócska 250 forintért eladó. Bővebbet Komora György, Wesseleny-utca 54. 31558

Körösmá
Belvárosban, kitűnő forgalom étkezős üzlet, melyből tisztelegesen meg lehet győződni, eladó havonta 90 hordó sör, sok bort, üzletből nyíló lakással, betegség miatt sürgősen, ócska 250 forintért eladó, esztendő berendezés nélkül helyiség inge, átadó. Bővebbet Komora György, Wesseleny-utca 54. 31558

Kávécsarnok
billiárdal, Andrássy-ut. mellett, háromszobás lakással öszezöktöve, évi br 650 forint, naponta elfogy 125 liter ára 24 koronát, 12 forint árú rakomány, a leggyőzőbb üzlet a környéken, legnagyobb családának biztos megjelölés, mert az üzlet naponta 16 koronát jövedelmez, szelítés nélkül, potom 450 forintért sürgősen eladó. Tejszállító üzlet 250 forint kespénzt öltözik. Bővebbet László Lipótnál, József-körút 25. 31587

Csemegeüzlet,
sajt, vaj, felvágottak italmezővel egybekötve, fővárosi legforgalmasabb fútján, napi 100 forint forgalommal, mely helybizonyított, sulyos ideg, ha mielt, jutányosan eladó. Bővebbet László Lipótnál, József-körút 25. 31587

Fűszerüzlet
italmezővel, dohányüzlettel, vtel, meszárakkal, Pestmegyében, évi 64000 korona forgalommal, 500 forintért eladó. Árú megvesztés folytán átvethető. Esztendő a ház is megvehető. Bővebbet László Lipótnál, József-körút 25. 31587

Szatócsüzlet
egyedül az utcában, évi br lakással 200 forint napi 22 forint bevételű, berendezéssel és áruval 200 forintért megvehető. Bővebbet László Lipótnál, József-körút 25. 31587

Körösmá
től és nyári kuzlival. Jászvárosban, napi 45 forint bevételű, vezethetény miatt, teljes berendezéssel 300 forintért eladó. Bővebbet László Lipótnál, József-körút 25. 31587

Fűszerkereskedés

Kőbányán, tözde italmezővel egybekötve, hához lakással 60 forint, tulajdonosa 26 éve birja, évi forgalom 20000 forint, tulajdonosa nagy vagyont szerzett benne, ezen üzlet saját házat van, a tulajdonosa kizárólag a miatt ügyvezetői fanyer berendezéssel ócska megkapható. Fűszerüzlet fővárosi legforgalmasabb helyén, színház mellett, napi bevétel 60 forint, ebből cukorkából 10-15 forint, erős bor-, sör-, pálinkával, csinos berendezéssel, Amerikába költözés miatt ócska eladó. Átvételéhez 2500 forint szükséges. Bővebbet Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Wesseleny-utca 47. 31560

Fehérvárda
hímző és előnyvázúlet, mely 30 éve fennáll fővárosban, előkelő megrendelőkkel, ismert bevezetésű, melyre 150 forintot tisztán jövedelmez, betegség miatt, csinos berendezéssel ócska eladó. Megtudható Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Wesseleny-utca 47. 30582

Kávéház
vendégül főváros szomszédos részén, italmezővel, kitűnő üzlet, kert, kuzlival, nagy leltárral potom áruval eladó. Bővebbet Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Wesseleny-utca 47. 31549

Kifőzés
Király-utca legforgalmasabb helyén 8 forintot tisztán hoz naponta, sürgős elutasítás miatt 200 forintért eladó. Bővebbet Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Aggteleki-utca 19. 31561

Szatócsüzlet
forgalmas munkástájékozott, 45 forintot bevételre naponta, jelenlegi tulajdonosa 4 éve birja, vendéke nősül, miatt 200 forintért eladó. Bővebbet György László ügynökségénél, Aggteleki-utca 19. 31561

Vendégül
Lipótvárosban, naponta 70-80 személy étkezik, havonta fogyasztás: sör 32, bor 14 hektó, betegség miatt 500 forintért megvehető. Bővebbet Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Wesseleny-utca 47. 31561

Papirkereskedés
nagy iskolával szemben, magános 10 által könnyen vezethető, mely havonta 150 frtot tisztán jövedelmez, csinos berendezéssel, potom áruval eladó. Megtudható Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Wesseleny-utca 47. 31559

Kávémező
billiárdal, mely fedelt a hárból, 200 forintért eladó. Fényes rendező, potom áruval eladó. Megtudható Gold Mihály üzletek adó-vételi ügynökségénél, Wesseleny-utca 47. 31559

Pénz.

Kezesség nélkül
kőpénzökkel gyorsan folyósítottak Állvány-ut. 29. sz. II. em. (Válaszbélyeg). 2790

Készpénzökösönt
Zaphatnak 400 koronát keresz nélkül iparosok, kereskedők, hivatalnokok, állami és városi alkalmazottak, rendez keresettel biró egyének, fuvarosok, bérkező tulajdonosok, kertészek, nagyváltókölcsönt kereszsel bankból három nap alatt, pivótól 24 óra alatt kieszközők továbbá földirtokra, házakra, telkekre 4 kamatra, II. májra 15, naponta megvesztés. Márton Henrik. Rottenbiller-utca 5/c. (Válaszbélyeg). 9049

Pénzökösönt
rögtön folyósít Gutmann bankintézmény, Kerpest-ut. 54. 6406

Pénzökösönt
háza, földre, telkekre első, második, esetleg harmadik helyre négyes kamattal kezdve kieszközők, kik általános kölcsönre képesek nélkül, banktól gyorsan pivótánál azonnal kifizetés Rosenber banképviselete, Garattér 2. Válaszbélyeg. 6479

Pénzökösönt
4 korona havi fizetésűre, iparosoknak, kereskedőknek, megvelelő tulajdonosok, kertészek, nagyváltókölcsönt keresz nélkül. Risikó Szándor, Feske-utca 34. ajtó 6. Válaszbélyeg. 31555

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

Pénzökösönt
kieszközők 4 korona havi fizetésűre, állami, megyei, városi hivatalnokok, papok, tanítók, iparosok, földművelők, gazdálkodók és minden hitelképes egyéneknek, konvertáló földiek, kőrnökébbel és vidéki házakra I., II., III. helyre 10-15 évig, drága kamata kölcsönökönként kieszközők 4 1/2% a kölcsön a bank részéről fel nem mondható, a fel részéről mindig felmondható; forduljon bizalommal Radó bankintézményhez. Szövetség-utca 11. Válaszbélyeg. 31556

200-400

koronát pénzkölcsön keresz nélkül, nagyobb kölcsönt kesszel kivárasztás hához megyek, több lakos Huszár-ut. 5. 6407

Pénzkölcsön
magánpenz diszkreón mellett, gyalvillér és magnus váltót leszámlitok a legnagyobb összegig 48 óra alatt, továbbá kieszközőknek, ügyváltóknak személyhitelt katonaszöveteknek és minden hitelképes egyéneknek és budapesti házakra II. helyre 24 óra alatt. Meggyőződést szerzhettek Radó bankintézmény, Szövetség-utca 11. (Válaszbélyeg.) 31556

Gyorsan
előkelőség nélkül pénzkölcsönt nyújt törlesztésre. Horovitz, Óntca 45. (Válaszbélyeg). 2682

Gyors pénzkölcsön.
Bármily természetű kölcsönt követeltek, helybeliellen 400 koronát jótálló nélkül házakra, földre II. helyre 15. Sorajegyekre, biztosítási könyvekre, részvényekre azonnal. Németh, Báivány-utca 20. Válaszbélyeg. (Ügynökök felvételének.) 31292